"Tėvynė" Savaitinis Laikraštis
LEIDŽIA KAS PENKTADIENĮ
Susivienijimas Lietuvių Amerikoje
Dr. M. J. Vinikas, Sekr. ir Adm.
PRENUMERATA METAMS:
Jungtinėse Valstijose ---------- $1.50
Kitose Valstybėse ---------- $2.00
"TĖVYNĖ"
307 West 30-th Street, New York, N. Y.

TĖVYNĖ

SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ AMERIKOJE ORGANAS

Telefonas LAckawanna 4-5529

The Lithuanian Weekly "Tėvynė"
PUBLISHED EVERY FRIDAY
By the Lithuanian Alliance of America
Dr. M. J. Vinikas, Sec'y & Mgr.
YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
In the United States ---------- $1.50
To Foreign Countries ---------- $2.00
"TĖVYNĖ"
307 West 30-th Street, New York, N. Y.

MINNESOTA HISTORICAL SOCIETY

No. 34 | Acceptance for Mailing at Special Rate of Postage provided for in Section 1103, Act of October 3, 1917, Authorized June 27, 1918 | New York, N. Y., Rugpjučio (August) 25, 1939 | Entered as Second Class Matter November 28, 1910, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of March 3, 1879 | Vol. XXX

Pasaulio Įvykių Savaitinė Apžvalga

STALINAS SU HITLERIU LEMIA TAIKĄ EUROPAI

Toliaus apžvalgoje yra paduota žinia apie prekybos sutartį, kurią padarė Sovietų Rusija su Vokietija. Nespėjo ši žinia apeiti pasaulį, kaip Vokietija su Rusija metė tikrą bombą į "taikos frontą". Rugpjučio 22 dieną Berline tapo oficialiai paskelbta, kad Vokietijos ir Rusijos valdžios nutarė padaryti nepuolimo sutartį ir kad Vokietijos užsienių ministeris Ribbentropas lėktuvu skrendąs į Maskvą sutarčiai pasirašyti.

Šis oficialis paskelbimas buvo taip netikėtas, kad Anglijos ministeriai kone nuleipo, kada jiems buvo apie tai pranešta per telefoną. Anglijai jau nepatiko, kad naciai su komunistais padarė prekybos sutartį tuo laiku, kada Anglijos ir Francijos generolai Maskvoje kalbino rusus dėtis su Anglija ir Francija į frontą prieš agresorių Hitlerį. Bet anglai visai nesitikėjo, kad Hitleris su Stalinu taip greit susitaikys.

Niekas Europoje betgi neabejojo, kad susitaikymas Hitlerio su Stalinu atitolino karo pavojų. Stalino žygis be abejonės pakeis Anglijos ir Francijos nusistatymą duoti pagelbą Lenkijai del Dancigo. Lenkija nebegalės kariauti nei už Dancigą nei už Pomorze. Hitleris galės apkarpyti Lenkiją kiek jam patiks.

Hitleris čia laimėjo didžiausią diplomatinį mušį. Vokiečiai dar labiau juo galės tikėti ir manyti, kad jis atsiekia visko ko nori nepražudęs nei vieno vokiečių kareivio. Kad tokį mušį laimėjus, Hitleriui reikėjo tik atsisakyti nuo savo prieškomunistinio nusistatymo. "Anti-kominterno" sutartys dabar nustos reikšmės. Sakoma, kad Hitleris paskutiniu laiku pradėjęs įdomauti komunizmu. Jam buvę išversta iš rusų kalbos keletas komunistinių knygų. Žiurėdamas į Stalino paveikslą vienoj tų knygų, jis uždėjęs pirštą ant Stalino usų ir pasakęs, kad jeigu atimtum Stalinui usus, tai jis išrodytų visai kaip civilizuotas žmogus.

Kaip toli eis nepuolimo sutartis tarp Rusijos ir Vokietijos, kada ji bus pasirašyta, teks patirti tik vėliau.

Hitlerio manevrai tarp karo ir taikos

Kalbos apie taikos konferenciją Europoj umai nutilo. Iš Vokietijos pusės prasidėjo žodžių karas prieš Lenkiją, toks pat, kokį pereitais metais vokiečiai vedė prieš Čechoslovakiją. Hitlerio melagingos propagandos karas pereitais metais pasibaigė jo laimėjimu Muenchene. Ar ir šis jo karas taipgi pasibaigs laimėjimu? Ar Lenkija susilauks tokio pat likimo, kokio susilaukė Čechoslovakija?

Pereitais metais viskas priklausė nuo Hitlerio. Jis mobilizavo armiją, jis apsupė Čechoslovakiją vokiškomis tankomis ir patrankomis, jis gązdino tuojaus pradėsiąs karą. Jo gązdinimo išsigando Anglija ir Francija, kaip tą pranašavo Hitleriui jo ministeris Ribbentropas.

Šiais metais gal irgi viskas priklausytų nuo Hitlerio, jeigu nebutų pasikeistus žmonių nuomonė Anglijoj. Chamberlainas be abejo norėtų toliau vesti aptaikymo politiką, ir ne vienas jo ministerių tam pritartų. Nežiurint, kad Anglija į metus laiko daug daugiau pasirengė karui, Londonas visvien gali labiausia nukentėti nuo atakų iš oro. Nėra rasta budų, kaip Londoną galima butų apsaugoti nuo išgriovimo, kada vokiečių lakunai pradėtų jį atakuoti begalinėmis bombomis iš oro. Karo bijo visa Anglijos "buržuazija". Vienas anglų rašytojas pereitą savaitę pasakė: "Kitas karas sunaikintų viską kas man patinka. Jis pabaigtų griauti tą žmonių klesą, prie kurios aš turiu nelaimės priklausyti. Jis atneštų pražutį tam maloniam, paprastam, vaišingam naminiam gyvenimui, kurs yra puikus musų civilizacijos žiedas... Anglija, kokia išliktų po didžiojo karo, butų šalis, kurioj priverstas gyventi aš nesikęsčiau". Bet didžiuma Anglijos balsuotojų, prisiklausę agitacijos per metus laiko, nebepritaria aptaikymo politikai. Už taiką stovinčios dar moterys, bet didžiuma vyrų mano, kad Hitleriui reikia pasipriešinti. Dancigas anglams nerupi. Nerupi nei visa Lenkija. Bet jie bijo, kad perdaug įsigalėjęs Hitleris galės vėliau ir Anglijai sėsti ant sprando. Neužilgo ketina buti Anglijos parliamento rinkimai. Chamberlainas kaipo politikierius gerai nujaučia Anglijos žmonių nuomonės pasikeitimą. Todel, norėdamas rinkimus laimėti, kad toriai ir toliau butų valdžioj, jis priverstas yra nebekalbėti apie aptaikymą, bet rodyti frontą prieš Hitlerį. Rinkimus Chamberlainui reikia laimėti su "stop Hitler" obalsiu. Jeigu Hitleris palauktų, kol Chamberlainas laimėtų rinkimus su tuo obalsiu, tai po rinkimų Chamberlainas galėtų ir vėl apie taikymąsi kalbėti.

Del Anglijos parliamento rinkimų Hitleriui gali nepavykti jo šių metų blofo komedija.

Vokiečiai apsupa Lenkiją

Pereitą penktadienį Hitlerio kariuomenė užėmė Slovakiją. Tai buvo parodymas, kad Hitleris rengiasi pulti Lenkiją iš Slovakijos pusės, nes sakoma, kad iš tos pusės Lenkija yra mažiausia apsisaugojus. Tuo pačiu laiku Hitleris pradėjo spausti Vengriją, kad leistų vokiečių kariuomenei užimti ir Vengrijos dalį, ypač tą, kuri dabar susisiekia su Lenkija, o pirmiau priklausė Čechoslovakijai. Vokiečių laikraščiai, Hitlerio diktuojami, pradėjo rašyti, kad Vokietija dabar reikalauja ne tik Dancigo, bet ir viso Pomorze arba koridariaus, taipgi visų žemių, kurios pirmiaus priklausė Vokietijai. Vokiečių laikraščiai grąsino, kad Lenkija bus ketvirtu sykiu padalinta, ir kad tai busiąs paskutinis sykis. Pats Hitleris tuo tarpu tylėjo.

Kada Vokietija rodė tokį aiškų pasiryžimą pulti Lenkiją, visą savaitę Anglija ir Francija nieko nesakė. Lenkija kartojo, kad užpulta ji ginsis. Iš lenkų pusės buvo pareikšta, kad lenkai skaitys netiesioginiu Lenkijos užpuolimu vokiečių kariuomenės įsiveržimą į Vengriją. Anglija ir Francija tyliai pritarė Lenkijai. Vokietijoj kilo nusistebėjimo, kodel Anglija su Francija nesiskubina su taikos pasiulymais, kada Hitleris rodos jau visai rimtai pasirengė karui.

Tokiu budu Europa dabar atsidurė pavojingo lošimo pavojingame momente. Kas turės didesnį "triupą" ar Hitleris ar Anglija su Francija? Nuo to priklausys milionų žmonių gyvastys, jų mirtis arba gyvenimas.

Rusija turbut nelaukia karo

Jeigu Sovietų Rusijos politikieriai su Stalinu priešakyje ką nors nusimano apie Europos politiką, tai iš jų elgėsio tektų spręsti, kad Anglija su Francija nekariaus prieš Hitlerį.

Nors Maskvoj dabar sėdi Anglijos ir Francijos generolai, nuvykę ten tartis su Rusijos generolais apie tai, kaip kariauti prieš Vokietiją, Rusijos komunistų spauda apkaltino Chamberlainą, kad jis yra nenuoširdus, kad kalbėdamas apie karą prieš Hitlerį rengiasi su juo taikytis ir įvykinti "antrąjį Muencheną". Tuo pačiu laiku Rusijoj ir Vokietijoj tapo paskelbta, kad Rusija pasirašė naują prekybos sutartį su Vokietija septyniems metams. Tas nustebino visus diplomatus. Rusija matyt visai nesitiki karo. Jeigu Rusija manytų, kad jai neužilgo reiks kariauti prieš Vokietiją, tai su Vokietija ji tokios sutarties nedarytų. Vokietijai nėra didelio reikalo parduoti savo gaminius Rusijai ir pati Rusija gali tokių gaminių pirktis kur kitur geresnėmis sąlygomis. Bet Vokietijai svarbu gauti žaliavos iš Rusijos. Nauja sutartimi Rusija sutiko parduoti Vokietijai jai reikalingos žaliavos už 180,000,000 markių dviejų metų bėgyje. Iš Vokietijos Rusija pirksis ginklų ir karo medžiagos. Pirkimai bus ne už gyvus pinigus, bet apsimainant kreditais po 200,000,000 markių iš vienos ir iš kitos pusės. Tai yra nors gal ne didelė, bet svarbi parama Vokietijai. Vokietijos laikraščiai tą sutartį tarp Rusijos ir Vokietijos skaito svarbiu Hitlerio laimėjimu Hitlerio politikoje "aptaikyti Staliną". Naciai nurodinėjo, kad tarp nacių ir komunistų nėsą labai didelio skirtumo, kad užgniaužta kumštis ne visuomet galinti buti užgniaužta, ir pirštams atsileidus iš kumšties saliuto pasidarysiąs naciškas saliutas.

Kaip su tuo nebutų, Rusijos susitarimas su Vokietija šiuo momentu gali reikšti tik tą, kad Stalinas rodo pilną nepasitikėjimą Chamberlainu ir numato, kad karo tarp Anglijos ir Vokietijos nebus, o tuo labiau, kad nebus karo tarp Rusijos ir Vokietijos. Tai butų raminanti žinia, nors nežinia, ar ji reikštų, kad Rusija išanksto žino, kas atsitiks su Lenkija, ar ji jau yra atiduota Hitleriui padalinti ar ne.

Anglijos generolams, kaip pirmiau jų diplomatams, dar vis nepasisekė susitarti su rusais. Tarybos vis užkliuvančios už Latvijos, Estijos ir Suomijos.

Vokietijos žmonės nenori karo

Laikraščių korespondentai pastebi, kad ir Vokietijoj žmonės visai netiki, kad bus karas ir karui yra griežčiausia priešingi. Didžiuma vokiečių aklai pasitiki savo Fuehreriu. Jie tiki kad jis gaus ko jis nori be karo, nepražudęs nei vieno vokiečių kareivio, kaip jis tą darė iki šiol.

Vokietijos žmonių upas visai nėra parengtas karui. Sukelti karinį upą vokiečiuose naciai tikisi metiniame nacių kongrese Nuremberge. Bet šių metų nacių kongresas yra pavadintas "Taikos Kongresu". Karo upui sukelti jis gal bus perkrikštytas "Karo Kongresu".

Išsiveržė Japonijos vulkanas

Maža vulkano sala, Torishima, priklausanti Japonijai, išsiveržė pirmu kart nuo 1902 metų. Apie 23 žvejai, kurie ant tos salos gyveno laiku suspėjo pabėgti.

Japonai atsiprašė už antlausį

Japonijos Generalis Konsulas Peipinge, Takeki Horiuchi, šiomis dienomis pateikė formalį atsiprašymą S. A. V. ambasados patarėjui, Frank P. Lockhart, už tai, kad vienas Japonijos sargas amerikietei poniai F. M. Richard sudavė per veidą, kai ji norėjo įeiti į Britų koncesiją Tientsine. Japonų Generalis Konsulas taip pat užtikrino, kad su amerikiečiais ateityje bus mandagiai elgiamasi.

Japonų militariški autoritetai pareiškė, kad už tokį pasielgimą sargas bus nubaustas, bet armijos spoksmanas tai užginčijo ir pranešė, kad nieko panašaus nebus daroma.

Japonai bombarduoja Kiating

Pereitą savaitę Japonų lėktuvai bombardavo chinų Kiating miestą, kuris yra mokslo ir misijų centras. Vienas vietinis Amerikos misionierius, kuris po bombardavimo skraidė aplink Kiating, pranešė, kad buk tai pusę miesto degė, bet tikimasi, kad svetimšalių misionierių nuosavybės nepaliestos.

23,700 chinų užmušta, o 1,600 suimta

Iš Tokyo imperatoriaus vyriausybė praneša, kad per liepos mėnesį iš 307,500 chinų, kurie kovojo su Japonijos armija, 23,700 užmušti, o 1.600 suimti.

Tarp-parliamentarinė konferencija

Oslo Norvegijoj įvyko Tarp-parliamentarinės unijos konferencija, kurioj priimta rezoliucija raginanti visas stipresnes valstybes taikingu budu išspręsti konfliktus. Rezoliucija bus pasiųsta visų valstybių valdžioms, kurios priklauso prie šios unijos. Amerikos atstovas šioj konferencijoj, kongresmanas Hamilton Fish iš New Yorko, balsavo už rezoliuciją, bet pridurė, kad rezoliucija turėtų buti pasiųsta ir Hitleriui ir Stalinui. Unijos prezidentas Count Carton de Wiart, po ilgų diskusijų, apgailestaudamas pareiškė, kad kongr. Fisher pageidavimus nebus galima pilnai įvykdyti.

Beveik visą savaitę konferencijoj kalbėta tik apie karą. Vienok, pagaliau, prieita ir prie kitų svarbių klausimų. Nutarta suteikti kokią nors pagelbą žydų pabėgėliams, leisti jiems apsigyventi kur nors Afrikoj, žinoma, neprasižengiant prieš valdžias ir nepakenkus vietos gyventojams. Paskirti du delegatai iš kiekvienos valstybės šiuo reikalu tartis su savo valdžiomis. Senatorius Alben W. Barkley iš Kentucky ir kongresmanas H. Fisher iš New Yorko išrinkti S. A. V. delegatais.

Konferencija priėmė ir kitą svarbią rezoliuciją, raginančią kad jaunimas butų priverstas lavintis įvairiuose užsiėmimuose ir mokyklos amžius butų pailgintas, kad tokiu budu kova su bedarbe butų palengvinta.

Belgijos žygis už taiką

Atidaryti kelią taikos taryboms bandė Amerikos kongresmanas Hamilton Fish iš New Yorko, nuvykęs į Oslo tarp-parlamentarinėn konferencijon, kurioj jis dalyvavo. Jis ten nuskrido pačio Ribbentropo aeroplanu. Bet jo misija nepavyko. Popiežius iš savo pusės matyt atsisakė šaukti didžiasias valstybes į tarybas, nors dar vis kalbino Lenkiją kad taikytųsi, o šeštadienį atsišaukė į visą pasaulį melsdamas taikos.

Po šių taikos žygių umai prabilo Belgijos karalius Leopoldas. Jis pašaukė šešių mažųjų valstybių ministerius, kad jie atvyktų aeroplanais į Belgiją ne vėliau kaip trečiadienį rugpjučio 23 dieną. Sąskridžio tikslas: bendrai atsišaukti į didžiasias valstybes, kad išvengtų karo. Sąskridyje dalyvaus sekamos valstybės: Belgija, Holandija, Luxemburgas, Švedija, Norvegija, Danija ir Suomija. Konferencija bus Brusselyje. Kaip Anglija ir Francija žiurės į karaliaus Leopoldo žygį, nežinia, bet Francijoj buvo pareikšta, kad "francuzai nenorės Brusselio padaryti antru Muenchenu".

Anglija tuo tarpu pradėjo dėti minas į savo uostus.

Atsidarė Vokietijos prekybinė paroda

Pereitą savaitę atsidarė Vokietijos metinė paroda Koenigsberge, kurioje dalyvauja 11 rytinių valstybių su 2,400 dalyviais. Šiais metais dalyvauja ir Rusija, o Lenkija, paskutinę minutę, parodoje atsisakė dalyvauti.

Ekonomijos ministeris, Walther Frank, kuris atidarymo proga turėjo pasakyti kalbą, del ligos negalėjo dalyvauti. Jo vietoj kalbėjo valstybės sekretorius, Fritz Landfried. Landfriedas pagyrė parodos rengėjus už jų darbą ir parodos tikslą — praplėsti Vokietijos prekybą su jos rytiniais kaimynais. Sąrišyje su S. A. V. pasiulymu Vokietijai suteikti didesnį kreditą pirkti daugiau neišdirbtos medžiagos jeigu Vokietija nusiginkluos, sekretorius Landfried pareiškė, kad Hitlerio Vokietija nemaišo tautinio saugumo su biznio reikalais.

Amerika

Juodųjų ir mėlinųjų karas

Reikia įsivaizduoti, kad "juodoji" armija pasekmingai išlipo ant Amerikos žemės, ir viena jos dalis eina ant New Yorko, o kita nori paimti Washingtoną. Amerikos "mėlinoji" armija turį apginti ir New Yorką ir Washingtoną. Pasiremiant tokiu įsivaizdavimu dabar eina Amerikos kariuomenės manevrai, kaipo karas tarp "juodosios" ir "mėlynosios" armijos.

Virginijoj ties Manassas karas jau ėjo visą savaitę. "Juodosios" armijos kolumna buvo atslinkus visai arti Manassas, grąsindama paimti miestą. "Mėlinieji" negalėjo jos atmušti, nes butų turėję eiti per javus, o su farmeriais buvo padaryta sutartis, kad kariuomenė javų nemindžios. Todel "juodosios" armijos žygis buvo atšauktas. Didesnis karas tarp "juodųjų" ir "mėlinųjų" prasidėjo šioj savaitėje New Yorko valstijoj ties Plattsburgu, tarp Adirondacko kalnų ir Champlain ežero.

Tai yra didžiausi Amerikos armijos manevrai. Juose dalyvauja 75,000 kareivių. Daugumas jų yra Nacionalės Gvardijos nariai, paėmę dviem savaitėm atostogų iš savo kasdienių darbų, kad dalyvavus manevruose.

Waterburio skandalas

Waterburio miestas, žinomas, kaipo vario industrijos centras, kuriame yra didelė lietuvių kolonija, ilgą laiką buvo valdomas majoro T. Frank Hayeso. Majoras kontroliavo demokratų partijos politinę mašiną. Tai mašinai pradėjus smukti pereitą sykį 1937 metais majoras Hayes buvo išrinktas tik 55 balsų dauguma. Bet demokratai nebeišrinko miesto kontrolieriaus, kurio vieta teko republikonui. Naujas kontrolierius pradėjo žiurinėti, kaip miesto pinigai buvo vartojami, ir surado, kad daug pinigų buvo išmokama kontraktoriams už darbus, kurių nebuvo. Pereitais metais majoras Hayes, policijos komisionierius, miesto advokatas ir daug kitų politikierių, tarp kurių buvo demokratų ir republikonų, buvo apkaltinti, kad naudojosi miesto pinigais. Teismas prasidėjo pereitais metais lapkričio mėnesyje ir užsibaigė tik pereitą savaitę. Majoras Hayes ir 18 kitų politikierių buvo rasti kaltais, kad apgavo miestą ant vieno miliono dolerių, mokėdami kontraktoriams už nebutus darbus ir pasidalindami pinigais. Del tos bylos demokratų gubernatorius W. L. Cross pralaimėjo rinkimus pereitais metais.

Nelaimė su traukiniu

Blue Comet ekspresinis traukinys tarp Jersey City ir Atlantic City, N. J. nušoko nuo bėgių netoli Chatsworth, N. J. Septiniolika žmonių sužeisti, trys gana pavojingai.

Nelaimė rezultatas lietaus, kuris šiomis dienomis toje apielinkėje smarkiai pylė. Lietus nuplovė kelią ir tokiu budu bėgiai nuslinko kelis colius žemyn, del ko nelaimė ir įvyko.

Iš 49 vagonų tik 5 apsivertė ir daugiausia sužeistųjų buvo paskutiniuose dviejuose vagonuose.

Traukinio katastrofoj žuvo B. Naujokaitė

Rugpjučio 19 d. Carlin Nevadoje buvo "City of San Francisco" traukinio nelaimės klausinėjimas. Edwardas Hecox traukinio mašinistas buvo plačiai klausinėjamas apie geležinę štangą, kurią jis pastebėjo netoli tos vietos, kur bėgiai buvo suardyti. Hecox pasakojo, kad kai jis pasilenkė štangą apžiurėti, netoli jo kaž koks vyras sušuko: "Nejudink! Gali buti pirštų antspauda!" Vienok, kai mašinistas vėliau sugryžo prie tos vietos, štangos jau nebuvo, ir jis taip susierzino, kad neatsimena kaip atrodo tas vyras, kuris jį perspėjo štangos nejudinti.

Pavieto teismas, kuris nelaimės vietą aplankė, paskiba, kad pagal jų nuomonę nelaimė įvyko del išardytų bėgių, kuriuos suardė nežinomas žmogus ar žmonės.

Iš 24 žmonių, kurie buvo užmušti, žuvo ir viena lietuvaitė, chicagietė, Betty Naujokaitė, 29 metų amžiaus, kuri šiuo traukiniu važiavo į Californiją savo dviejų savaičių atostogas praleisti. Tarpe sužeistųjų randasi lietuvis Kalvelis iš Racine, Wis.

33 valstybių pinigų vertė nupuolė

Tautų Sąjungos mėnesinis statistikos biuletenis palygina 60 valstybių pinigų vertę iki pabaigos liepos mėn. 1939 m., pagal kurį randama, kad tik 27 valstybių biržos rata lieka pastovi, o likusiųjų nupuolė.

Peruvijos ir Chinijos pinigų vertė labiausia nupuolė — Peruvijos nuo 35 iki 26 nuošimčių nuo 1929 m. pinigų aukso vertės, Chinijos doleris nuo 26 iki 12 nuošimčių. 31 valstybių pinigų vertė, daugiausia tų, kurios susijungusios su sterlingu, francuzų franku ar guilderiu, nupuolė nuo aukso lygumos tarp 2 ir 3 nuošimčių.

27 valstybės, kurių pinigų vertė pasiliko pastovi, yra tos, kurios praktikuoja tvirtą biržos kontrolę arba kurių pinigai kokiu nors budu susijungę su Amerikos doleriu.

Biuletenis taip pat parodo, kad pasaulio prekybos aukso vertė žymiai pakilo šių metų gegužės mėnesį. Šių metų birželio mėnesį prekybos aukso vertė buvo 7.7% daugiau už pernykščių metų.

Orlaiviai Europon skraido repuliariai

Pan American Airways orlaivis "Yankee Clipper", rugpiučio 19 d. į Southamptoną išlėkė su rekordiniu skaičium keleivių, išviso net 31. Pašto buvo gabenama 943 svarai.

TĖVYNĖ

SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ AMERIKOJE ORGANAS

Eina kas savaitė penktadieniais

KLEOFAS JURGELIONIS
Redaktorius

307 W. 30-th St., New York, N. Y.

Visi skiriami "Tėvynei" raštai turi buti adresuojami redakcijai. Pritinkuosius raštus redakcija pasilieka teisę trumpinti ar taisyti sulyg savo nuožiūros. Nepriimtieji raštai yra tuojau naikinami, jeigu autorius nėra prisiuntęs sau užadresuoto voko raštams sugrąžinti.

Slapyvardžiai nepageidaujami.

SLA. PILDOMOSIOS TARYBOS IR PASTOVIŲJŲ KOMISIJŲ ADRESAI

Pildomoji Taryba:

ADV. F. J. BAGOČIUS, Prez., 253 W. Broadway, So. Boston, Mass.

J. K. MAŽUKNA, Vice Prez., 1325 W. North Ave., N. S. Pittsburgh, Pa.

DR. M. J. VINIKAS, Sekr., 307 W. 30-th St., New York, N. Y.

ADV. K. P. GUGIS, Iždin., 3323 So. Halsted St., Chicago, Ill.

DR. J. S. STANESLOW, Dr. Kvot., 95 N. Main St., Waterbury, Conn.

S. MOCKUS, Iždo Glob., 726 E. 7-th St., So. Boston, Mass.

E. MIKUŽIUTĖ, Iždo Glob., 2121 N. Western Ave., Chicago, Ill.

Įstatų Komisija:

DR. A. MONTVIDAS, 2400 Madison St., Chicago, Ill.

ADV. J. J. GRISH, 4631 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

P. DARGIS, 43 Strauss St., Pittsburgh, Pa.

Finansų Komisija:

J. P. VARKALA, 3241 So. Halsted St., Chicago, Ill.

K. PIKIELIS, 629 — 54-th St., Pittsburgh, Pa.

A. S. TREČIOKAS, 314 Walnut St., Newark, N. J.

Kontrolės Komisija:

J. V. GRINIUS, 3120 Richmond St., Philadelphia, Pa.

KUN. M. VALADKA, 1743 N. Summer Ave., Scranton, Pa.

J. TAREILA, 826 Bank St., Waterbury, Conn.

SLA. Stovio, Skundų ir Apeliacijų Komisija:

S. BAKANAS, 2404 Charles St., N. S. Pittsburgh, Pa.

P. B. BALČIKONIS, 67 Court St., Binghamton, N. Y.

ADV. K. JURGĖLA, 359 Union Ave., Brooklyn, N. Y.

Apšvietos Komisija:

DR. P. GRIGAITIS, 1739 So. Halsted St., Chicago, Ill.

M. VAIDYLA, 814 W. 33rd St., Chicago, Ill.

J. MILIAUSKAS, 918 Woodward Ave., McKees Rocks, Pa.

Labdarybės Komisija:

DR. M. J. VINIKAS, 307 W. 30-th St., New York, N. Y.

V. J. KOLIČIENĖ, 2222 Forbes St., Pittsburgh, Pa.

M. PAUKŠTIENĖ, 2030 Fell Street, San Francisco, Cal.

Sveikatos Komisija:

DR. P. ZALATORIUS, 6600 So. Artesian Ave., Chicago, Ill.

DR. S. A. SLAKIS, 6733 Crandon Ave., Chicago, Ill.

DR. I. B. BRONUSAS, 3037 O'Donnell St., Baltimore, Md.

Jaunuolių Komisija:

K. MICHELSONAS, 741 McDonough St., Brooklyn, N. Y.

O. ZORSKAITĖ, 1709 N. Main Ave., Scranton Pa.

V. BUKŠNAITIS, 104-40 — 117-th St., Richmond Hill, L. I. N. Y.

Priglaudos Komisija:

W. J. MORRIS, 839 Arianna Ave., Grand Rapids, Mich.

K. POCIUS, 725 W. 120-th St., Chicago, Ill.

J. BRAZAUSKAS, 17909 Mapleciffe Rd., Cleveland, Ohio.

Apie Pavydą

NEDORYBĖS ėda gyvą žmogų jo namuose kaip kirmėlės negyvą kapuose. Pavydas yra viena tų kirmėlių.

Pavydo akys žalios. Pavydas auga iš žmogaus menkumo ir traukia jį į dar didesnį menkumą.

Pavydas tur but yra dar didesnė nuodėmė už godumą. Godišius gali kartais patenkinti savo godumą nekenkdamas kitam, ir jis gali neturėti pykčio. Bet pavyduolis tiesioginiai pavydi kitam žmogui — pavydi jam gal Dievo dovanų, gal gabumų, gal teisingai pelnytos kitų žmonių pagarbos, gal laimingo gyvenimo, gal žmonos, gal turto. Ir jame vyrauja kita nuodėmė — keršta. Pavyduolio niekas negali patenkinti. Jo pačio mankystė neleidžia jam patenkinimo įsigyti. Jeigu pavyduolis pavydi kitam žmogui jo gabumų, jis nėra patenkinamas, nes gabusis žmogus neturi budo, kaip savo gabumais su pavyduoliu galėtų pasidalinti. Pavyduolis negali pasimti sau nei kito žmogaus garbės, kurią jis įsigijo savo gerais darbais, nes pati žmonija pasirenka ką gerbti ir ką negerbti. Pavyduolis negali atsikąsti kito žmogaus laimės, nes pati laimė derinasi prie žmogaus, ir nėra perduodama kitam.

Pavyduolis trokšta negalimo, ir kuo labiau jam kas negalima tuo labiau jį ima pyktis. Jis pyksta ant savęs ir jis pyksta ant kito žmogaus. Kitam žmogui jis pradeda keršyti, nors kitas žmogus nebutų jam nei krislelio nusidėjęs. Pavyduolis todel tampa naikintoju. Jis teršia ir žemina tą, kurs turi daugiau gabumų už jį. Jis šmeižia garbingą žmogų tik todel, kad ne jis yra gerbiamas. Jis ardo kito žmogaus gyvenimo laimę tik todel, kad ne jis yra laimingas. Jis traukia žemyn aukščiaus pakilusį. Dorame žmoguje jis jieško tik nedorybių. Švarų žmogų jis drabsto purvais, ir teisingam žmogui primeta savo neteisybes.

Pavyduolis savo darbais stumia žemyn visus žmones, su kuriais jis gyvena. Tokioj visuomenėj, kur atsiranda daug pavyduolių, prakilnesni žmonės nebegali tarpti. Ten dora tampa sumaišyta su purvais, ten asilai sako pamokslus, ten gaidžiai esti skaitomi geresniais dainininkais už lakštingalas, ten bemoksliai tampa profesoriais, ten bloferiai tampa vadais, ten tinginiai tampa darbštumo pavyzdžiais.

Pavydas, kaipo žmogaus menkystės išraiška, yra artimai gimininga tiniui. Pavydas nepakenčia darbštaus žmogaus ir jį nori sunaikinti. Pavydo kelias yra tinginio kelias, nes kur kas yra lengviau griauti negu statyti. Pavydas griauja. Pavydas naikina. Pavydas stumia šalin viską, kas yra atsiekiama žmogaus proto veiklumu, sumanumu ir pramatymu. Pavydas yra svieto lygintojas, nes jis siekiasi nupjauti aukščiau iškilusias galvas. Pavydas nei vieno nekelia aukštyn, pavydas visus ir viską stumia žemyn. Kaipo tinginio piktas brolis, pavydas tegali atsiekti visuotino sumenkėjimo ir nupuolimo. Tai yra ardanti, griaunanti ir niekinanti nuodėmė.

Pavydo nuodėmė yra anti-socialė. Ji griauja žmonijos gyvenimą, stabdo žmonijos pažangą, atima viltį atsiekti ko nors geresnio. Pavydo nuodėmė taipgi naikina ir tą žmogų, kurs pavydo yra apimtas. Pavyduolis ne tik ardo kito laimę, bet jis nieko gero neatsiekia nei sau. Visi jo darbai greit tampa ardymo darbais ir jie suardo jį patį. Pavyduolis tėra veiklus tinginys, nes jis veikia kito nenaudai ir tingi veikti savo naudai. Jis tikrai nieko sau nesukuria. Griaudamas kitų gyvenimą, jis dar greičiau sugriauna savo gyvenimą. Mes tikime, kad šiandien gyvenime turime atsiekę tokių dalykų, naudingų visiems žmonėms, kurių joks pavydas negali sugriauti. Kas išmoko dirbti ir kurti ir siekti visų žmonių gerovės, to nesulaikys jokie pavyduoliai. Pavyduoliai tik patys save gali susinaikinti ir susinaikina.

Pavydo šaknų kiekvienas žmogus turi jieškoti savyje ir iš savęs jas išrauti. Su pavydu nieko nepelnysi. Su pavydu tik sugriausi savo gyvenimą. Vietoj pavydėti kitam kiekvienas žmogus turi dirbti sau, dirbti savo darbą, tobulinti savo gabumus, atlikti savo pareigas, jieškoti pasitenkinimo darbštume, eiti į talką kitiems, kad ir kiti jam eitų į talką, ir mylėti visus.

Niekas pavydo negali išgydyti kitame žmoguje. Savo pavydą žmogus pats turi apčiuopti, nupeikti ir laukan išmesti. Tuomet jis atidarys savo laimei duris.

Knyga Anglų Kalboje Apie Lietuvių Kulturą

MES JAUČIAME ar bent turėtume jausti stoką angliškų knygų apie lietuvius ir lietuvių kulturą. Tokių knygų reikia Amerikos lietuvių jaunimui. Jeigu jų butų, musų jaunimas tur but su malonumu jas skaitytų. O jų pasiskaitęs, skaitytų ir lietuviškas knygas. Taip yra su lenkų jaunimu. Kaip čia gimę lietuviai, taip ir čia augę lenkai menkai temoka savo tėvų kalbą. Bet lenkai turi daugybę knygų apie Lenkiją anglų kalboje. Jie taipgi gali anglų kalboje perskaityti Mickevičių, Slovackį, Sienkevičių ir daugybę kitų lenkiškų autorių. Lenkų literatura angliškuose vertimuose yra labai didelė. Amerikos lenkai, skaitydami ją, pajaučia lenkų tautos kurybinę dvasią, persiima ja ir tampa "gerais lenkais", nors tik angliškai kalbėdami. Daugelis jų skaito angliškus vertimus, palygindami juos su originalais lenkų kalboje, ir tokiu budu mokinasi lenkų kalbos.

Iš lietuvių literaturos anglų kalbon rodos nėra išversta nei vieno veikalo, neskaitant Katzenelenbogeno "Dainų". Gal but taip yra todel, kad mes dar neturime "pasaulinio masto" veikalų. Vienok šis tas yra išversta į lenkų ir rusų kalbas. To šio to galėtų buti ir anglų kalboje.

Bendrų knygų teikiančių žinių apie Lietuvą ir lietuvių tautos atgimimimą anglų kalboje iki šiol buvo tik kelios:

J. Šliupo "Lithuania in Prospect and Retrospect".

M. Benedictseno "Lithuania, The Awakening of a Nation".

E. J. Harrisono "Lithuania Past and Present", išleista 1922 m., ir "Lithuania", išleista 1928 m.

Kun. A. Jusaičio "The History of the Lithuanian Nation and its Present".

Tačiau nei viena jų nebuvo taip platinama, kad ji butų pasiekusi Amerikos lietuvių jaunimą. Labai mažai kas žino net kur jų butų galima gauti. Kokio nors fondo rupesčiu tos knygos turėtų buti dovanotos viešiems Amerikos knygynams bent tuose miestuose, kur yra lietuvių, kad jas iš knygynų galėtų gauti musų jaunimas pasiskaityti.

Pereitais metais Lietuvoje tapo išleista graži vidutiniško didumo knyga anglų kalboje "Lithuanian Culture". Tai yra rinkinys straipsnių apie praeities, bet daugiausia apie dabartinę lietuvių kulturą, apie Lietuvos mokyklas, apie lietuvių literaturą, spaudą, muziką, meną ir teatrą. Straipsniai yra gyvai parašyti ir įveda skaitytoją, nors paviršutiniai, į patį sukurį dabartinio lietuvių kulturinio gyvenimo. Vertimas anglų kalbon yra geras, nors kaikur perdaug literalis ir pašlijęs į francuziškus terminus vietoj angliškų. Perdaug yra palikta ir korekturos klaidų, ko išvengti Lietuvoj gal buvo sunku.

Iš visų knygų anglų kalboje ši knyga gali labiausia paakstinti musų jaunimą susidomėti lietuvių kulturiniais darbais, nes ji taip lengvai ir artimai supažindina su jais skaitytoją. Perskaičius tą knygą ne vienam atsiras noro susipažinti su tais senais ir naujais lietuviškų knygų autoriais, kurie joj yra paminėti ir charakterizuoti.

Knygą "Lithuanian Culture" turėtų perskaityti kiekvienas Amerikos lietuvis. Tėvynės redakcija užsisakė iš Lietuvos pluoštą tų knygų ir neužilgio tikisi jas gauti.

Kame Matomas Pavojus Lietuvai

PASKUTINIS Lietuvos Finansų Ministerijos Statistikos Biuletenis dar neatvaizduoja Lietuvos ekonominės padėties ir Lietuvos valdžios finansų pasikeitimo po Klaipėdos netekimo, nors žymių gal jau ir yra. Tie Lietuvos Statistikos Biuletenai, stropiai parengiami, kalba skaitlinėmis, kurių reikšmę tik žinovai gali suprasti ir iš jų įsivaizduoti kurlink slenka Lietuvos ekonominis gyvenimas ir ko jam stokuoja.

Pažymėsime čia keletą reiškinių iš Lietuvos finansinės padėties.

Iš Lietuvos Banko balansų pastebime, kad depozitai Lietuvos Banke 1938 metais umai sumažėjo, taipgi puolė ir einamosios sąskaitos, nors jos iki 1938 metų buvo ėjusios didyn. Depozitais turbut vadinama privatinių žmonių indėliai, o einamosios sąskaitos — biznierių ir biznio įstaigų čekių sąskaitos. Lietuvos Banko einamųjų sąskaitų ir depozitų bendros sumos augimas ar puolimas pasireiškia sekamose skaitlinėse:

Metai	Einam. sąsk.	Depozitai
1932	20,157,000	37,022,000
1933	25,578,000	35,226,000
1934	31,748,000	36,755,000
1935	25,769,000	20,007,000
1936	41,521,000	36,487,000
1937	58,990,000	32,763,000
1938	42,188,000	19,677,000
1939, 6 mėn.	33,563,000	8,201,000

Iš šių skaitlinių matoma yra kryptis einamoms sąskaitoms augti, o depozitams buti ant vietos arba paskutiniais dviem metais mažėti.

Visose Lietuvos kredito įstaigose — Lietuvos Banke, Žemės Banke, Valst. Taupomose Kasose, Komerciniuose bankuose ir Savitarpinio Kredito draugijose — pirmais šešiais mėnesiais paskutinių trijų metų visų indėlių kartu su valstybinių įstaigų indėliais buvo:

1937 metais	245,657,000
1938 "	263,402,000
1939 "	229,646,000

Iš to pastabus yra visų indėlių sumažėjimas 1939 metais.

Tuo pačiu laiku bendra visų paskolų suma augo. Pirmais šešiais mėnesiais paskutinių trijų metų visos kredito įstaigos rodė sekamas sumas paskolų:

1937 m.	358,115,000
1938 m.	397,316,000
1939 m.	421,436,000

Tai nuolatinis augimas. Tik ipotekos (morgičių) paskolos daug mažiau kilo už bendrąjį prasiskolinimą.

Lietuvos Banko balansai taipgi rodo, kad nuo 1935 metų sistematiniai didėja suma banknotų (popierinių pinigų) apyvartoje. Banknotų apyvartoje buvo:

1935 m.	103,502,000
1936 m.	110,348,000
1937 m.	116,564,000
1938 m.	141,705,000
1939 (5 mėn.)	168,212,000

Paminėtais metais Lietuvos Bankas turėjo aukso vertės litais:

1935 m.	36,144,000
1936 m.	73,100,000
1937 m.	79,044,000
1938 m.	64,709,000
1939 (mėn.)	62,156,000

Iš to galima spręsti, kad Lietuvoj banknotų leidimas yra didinamas, bet labai šykščiai. Prasidėjęs aukso mažėjimas to šykštumo rodos nepateisina.

Iš Biuletenio matome, kad šiais metais sumažėjo pinigų siuntimas Lietuvon pašto perlaidomis iš Amerikos, o dar labiau iš visur kitur. Pirmais šešiais mėnesiais iš Amerikos litais buvo gauta:

1938 m.	2,142,800
1939 m.	1,720,500

Sumažėjimas beveik penkta dalimi. Iš Anglijos pinigų siuntimas sumažėjo kone perpus. Iš Vokietijos pašto perlaidomis Lietuvon buvo atsiųsta 1938 metų pirmais šešiais mėnesiais 699,100 litų, o 1939 metų pradžioj 398,100. Birželio mėnesyje 1938 metais iš Vokietijos buvo gauta 77,600 litų, o birželio mėnesyje 1939 m. iš Vokietijos negauta nei vieno lito. Iš visų kraštų sykiu pirmais šešiais mėnesiais Lietuvoj buvo gauta iš kitur pašto perlaidomis litų:

1938 m.	3,009,100
1939 m.	2,231,100

Iš to matome, kad nors Amerikos lietuviai pradėjo žymiai mažiau siųsti pinigų savo giminėms Lietuvon, visvien Amerikos lietuvių pašto perlaidos Lietuvon yra žymiausia parama Lietuvai ir jos finansams.

Lito kursas sulyg dolerio Lietuvoj yra palaikomas pastoviai ir už vieną dolerį yra duodama 5 litai ir 92 centai. Tas reiškia, kad be atžvilgio į marketą, tiesiog nuosprendžiu, litas yra mainomas aukso pagrindu. Kaip Lietuva gali išsilaikyti tokio nusistatymo be žalos sau, kada auksu nebeskaito ir nebemoka didžiosios valstybės, yra sunku suprasti.

Apsaugai lito, kas reiškia apsaugai Lietuvos turto ir gerbuvio, Lietuvos valdžia dabar aštriai reguliuoja valiutos išvežimą iš Lietuvos. Išsivežimui valiutos reikia gauti valdžios leidimą. Bet pirkimui daiktų, kurie bus atvežti Lietuvon, Lietuvos valdžia leidimus lengvai duoda net ir didelėms sumoms. Pasirodo, kad tame yra pavojaus, kurs ypač aštrus pasidarė dabar, kada Paryžiuje litus galima pirkti už pusę kainos.

Vienas žymus Lietuvos vyras, atvykęs New Yorko pasaulinėn parodon iš Lietuvos, Tėvynės redakcijoj papasakojo tokį atsitikimą:

Jo pažystamas Kaune užsimanė pirkti automobilį ir tuo tikslu važiuoti į Paryžių. Iš valdžios jis gavo leidimą išsivežti 10,000 litų automobilio pirkimui. Čia pat Kaune jis išsimainė litus į frankus. Lietuvos Bankas už 10,000 litų jam davė bene 63,000 frankų. Nuvažiavęs Paryžiun tas vyras gavo automobilį už 30,000 frankų. Išleidęs kiek savo reikalams, už likusius pinigus Paryžiuje jis nusipirko 10,000 litų, ir sugryžo Lietuvon su nauju automobiliu ir su 10,000 litų kišeniuje.

Jeigu taip galima padaryti, tai tokioj padėtyje spekuliantams yra atidarytos durys į Lietuvos aruodą, kurį jie gali greit išsinešioti. Gal but, kad Lietuvos litą galėtų apsaugoti ir spekuliantams duris uždaryti didelis stabilizacijos fondas, leiskim apie 100,000,000 litų. Bet ir tai be lito nuvertinimo kad jis butų lygaus kurso su Amerikos doleriu, ir be atatinkamo kainų pakėlimo Lietuvos produktams stabilizacijos fondas kažin ar ilgai tesėtų.

Iš Statistikos Biuletenio sužinom, kad 1939 metų pirmais šešiais mėnesiais prekių iš Lietuvos buvo išvežta už 107,241,300 litų, o įvežta Lietuvon už 92,599,300 litų. Balansas Lietuvos naudai. Bet ką jis reiškia, jeigu Paryžiaus biržoje litus galima pirkti už pusę kainos?

Statistikos Biuletenis parodo, kad kepures ir skrybėles Lietuva perkasi iš Francijos, o taipgi daug geležies. Lietuvos prekyba su Francija vienok yra nedidelė. Užvis daugiausia dirbinių ir produktų Lietuva dabar perkasi iš Vokietijos ir iš Anglijos. Statistikos Biuletenis betgi nepasako iš kur Lietuva perkasi šautuvus, kulkas, kanuoles ir kitokią karo medžiagą. Karo įrankių dabar yra didelis perteklius Vokietijoj, Francijoj ir Anglijoj. Toms šalims ginklų kaina turėtų buti — kiek duosi tiek gerai. Išmokami už ginklus litai gali irgi buti atiduodami tokia pat kaina — kiek duosi tiek gerai. Ta aplinkybė matyt augina didelį pavojų Lietuvos gerbuviui ir gal net pačiai jos egzistencijai. Karo reikalams ir karo reikmenims Lietuvos valdžia dabar leidžia daugiau kaip ketvirtą dalį visų savo pajamų. (Amerika prie padidinto karo budžeto leidžia karo reikalams mažiau kaip šeštą dalį valdžios pajamų.) Didelė dalis tų milionų litų atsiduria užsieniuose. Tie litai ten tampa beverčiais, paskui sugryžta Lietuvon, kur įgyja pilną vertybę, ir vežasi užsienin Lietuvos turtą, supirktą už pusę kainos, o jei ne, tai padeda spekuliantams susikrauti didelius turtus Lietuvoj. Lietuvos ukininkas turi nuo to kentėti, o su ukininku žinoma kenčia ir visa šalis, kuri iš ukininkų gyvena. Be abejonės, ukininkas kenčia daugiausia.

Iš to negalima padaryti dvipusės išvados.

Lietuvos Rašytojo Pastabos Apie Knygų Skaitymą Amerikoje

Pastabos Apie Knygas ir Kulturos Fondą

Rašo TAUTIETIS

(Musų Lietuvos bendradarbio)

1. — Tėvynė Lietuvoje

ŠIANDIEN, rugpjučio 4 d., man yra didelė šventė, nes sulaukiau Tėvynės No. 29-to — išleisto liepos 21 dieną. Nežinau, kaip kitiems, bet man gauti iš tolimos šalies lietuvišką laikraštį, — didelis malonumas sieloje pasidaro. Nes, matote, kartais, galiu ir negauti — šiemet nebegavau Tėvynės N. N. 19, 21 ir 25. Pilnai tikiu, kad jie man buvo išsiųsti, bet aš jų negavau ir tiek...

2. — Du svarbus straipsniai

Perskaitęs paskiausįjį Tėvynės Nr. 29-tą radau du labai svarbius straipsnius. Tėvynės redaktorius "Gyvieji prašau atsiliepti" ir Daktaro Graičuno "Sumanymą Lietuvių Tautos Kulturos Fondo". Dar but svarbiau, kad juose pareikštos mintys ir planai taptų įgyvendinta!

3. — Kodel aš dabar rašau?

Todel rašau, kad esu toks, kuris "knygas tebeskaitau" ir sykiu "neskaitau", bet "noriu skaityti". O tokių, kaip aš, Lietuvoje (gal but ir Amerikoje) šimtai tukstančių yra. Tai į gerb. redaktoriaus prašymą atsiliepti mėginsiu išreikšti savo asmenišką nuomonę.

4. — Kratosi knygų...

Iš perskaityto "Gyvieji prašomi atsiliepti" straipsnio matosi, kad amerikiečiai savo knygas stengiasi "iškišti į Lietuvą", o Lietuva — Spaudos Fondas (ir gal kitos leidyklos) norėtų savo knygas "iškišti į Ameriką". Lietuva amerikiečių dykai siunčiamus "šlamšto baksus", žinoma, priėmė (net su ašaromis), tarsi grabus su gyvais nabašninkais". (Kaip baisu! Tik labai gaila, kad nevisos tų knygų Lietuvoje saulės šviesą išvydo — daug buvo pripažintų "nekošernomis"). O Lietuva — Spaudos Fondas (gal ir kitos leidyklos) norėtų savo knygas (neblogesnį "šlamštą") "iškišti į Ameriką". Lietuvą amerikiečių dykai siunčiamą "šlamštą" (knygas), nors "su ašaromis", žinoma, priėmė, o amerikiečiai, kai iš jų prašoma už knygas dolerių — vaiposi, nenori priimti...

5. — Ak tie 25 metai!...

Jau 25 metai, kaip uždarytas Lietuvos emigracijai kelias į Ameriką. Per tą ketvirtadalį amžiaus laiką daug senųjų Amerikos lietuvių išmirė, kiti ištirpo — suamerikonėjo ir minta Amerikos anglų literatura bei laikraščiais. Jiems tai pasidarė lengviau, patogiau ir pigiau... Čia jų asmeniškas reikalas. Nes gyvenimas savo daro ir jam nebegalima atsispyrinėti. Ir ko iš Amerikos lietuvių daugiau benorėti! Jie atsispausdino ir skaitė Daukantą, Valančių, Šerną, Basanavičių, Šliupą, Dembskį, Kudirką, Žemaitę ir daug kitų. Perskaitę ir suamerikonėdami — neišmetė, bet atsiuntė Lietuvon, savo broliams, seserims: ir jųs, girdi, pasiskaitykite, prasišvieskite...

6. — Reikia kraujo atnaujinimo...

Kad galutinai neišsigimtų Amerikos lietuviai (tikriau sakant — nesuamerikonėtų), reikėtų **nuolatinio kraujo atnaujinimo!** Kas metais nors po 1,000—2,000 lyties lietuvių įgabenti iš Lietuvos į Ameriką ir ten apgyvendinti, nes ir taip Lietuvoje nuo prieauglio ir žmonių pertekliaus... "lankai braška". Kol dar Amerikoje yra lietuvių tėvynainių, kol dar eina keletas lietuviškų laikraščių, gyvuoja draugijų, susivienijimų ir kol dar atsiranda dedančių centų bei dolerių ant Lietuvos aukuro, tol dar kraujo atnaujinimas galimas. Tai vienintėlis Amerikos lietuvių kolonijos nuo išnykimo išgelbėjimas!...

7. — Per platus užsimojimas

Lietuva per savo pora desėtkų savo nepriklausomybės metų gyvuodama, per daug knygų prisigamino, kad šiandien nebežino nė kur bedėti. Tik pagalvokime, kad tik vienas Spaudos Fondas pustrečio miliono egzempliorių knygų išleido! O kur Sakalas, Dirva, Kazimieras, Universitetas, Ministerijos... ir daugybė smulkių leidėjėlių? Tas buvo platus užsimojimas, lyg ir lenktynės: kas daugiau knygų išleis? O paruošti toms knygoms skaityklas, skaitytojus — niekas nesirupino.

8. — Lietuva pati sau šeimyninkė

Lietuva turi savo rankose bažnyčias, mokyklas, paštus, raštines, pienines, koperatyvus, sveikatos punktus, šaulių ir visokių organizacijų namus, įstaigas ir visą valdžią. Ir gali sau namie padaryti ką tik nori. Gali apšaudyti ir išlupti bizunai nerimaujančius suvalkiečius ,prakišti Vilnių, Klaipėdą ir tt. Gali panaikinti bravorus, karčemas, visokius tamsybės ir svaigalų lizdus, ir jų vietose pristeigti skaityklų, skaityklų ir skaityklų. Gali išspausdinti visus Antano Smetonos raštus ir teigimo budu išplatinti tarpe visų tų, kuriems algas moka... Tai kodel leidžia kalnams knygų sandėliuose geltonuoti, trunyti ir niekais eiti?...

Amerikos lietuviai savo centais ir doleriais pastatė "Saulės" namus Kaune, tukstančius dolerių sudėjo Mokslo Draugijai Vilniuje, o jau tai vargšei Lietuvos nepriklausomybei — davė be skaičiaus be saiko! Ir šiandien dar duoda visokiems "Lietuvos reikalams", kaip va: Klaipėdos tremtiniams, Ginklų Fondui, uosto statybai, Prisikėlimo bažnyčiai ir tt. O ką Lietuva už tai davė amerikiečiams? Ar nuvežė nors vieną laivą savo trunijančių knygų, ar išdalino savo išvėstantiems tautiečiams, kad jie pasiskaitytų, naujos lietuviškos dvasios pasisemtų — nors "aguonos grudų už kepalą duonos" atsilygintų!

9. — Kulturos Fondas

Lietuvių Tautos Kulturos Fondas — kaip jis kilniai skamba, kaip jis daug užsimoja padaryti! Jei jis prieš 30 metų butų buvęs įsteigtas, kaip šiandien butų didelis, ir daug gero lietuviškai žmonijai padaręs!... Reikės didelės galybės — visus Amerikos lietuvių tukstantierius sutraukti ir iš jų tukstančius dolerių ištraukti — lietuvių tautos kulturai pakelti. Sunkus, didelis ir nedėkingas darbas. Bet pasišventimas gali buti dar didesnis ir visas sunkenybes nugalėti...

10. — Tėvynės Sąjunga

Šių metų liepos mėnesio pradžioje Kaune tapo įsteigta taip vadinama Tėvynės Sąjunga. (Labai panaši į D-ro A. L. Graičuno Lietuvių Tautos Fondą). Tėvynės Sąjungos tikslas — ugdyti ir stiprinti lietuvių tautinę sąmonę ir laisvės branginimą; kelti jų kulturinį lygį; skatinti lietuvišką pažangos ir atsparos dvasią; pažinti Lietuvą, ypač jos pakraščius bei pajurį; žadinti tėvynės meilę ir pasiryžimą amžius išlaikyti lietuvių tautos laisvę.

Šio tikslo T. S. siekdama: a) rengia kursus, paskaitas, iškilmes, pramogas, ekskursijas; b) steigia bibliotekas, skaityklas, kulturos namus, liaudies universitetus; c) laiko teatrus, chorus, orkestrus; d) leidžia knygas, laikraščius ir kitus spausdinius; e) remia mokslo, meno ir kitų kulturos sričių kurybą, atatinkančią sąjungos tikslus; f) kelia visuomenės kulturinimo ir dorinimo sąjudžius; g) kuria fondus atskiriems uždaviniams vykdyti; h) šelpia einantį mokslus jaunimą; i) turi ryšius su artimomis lietuvių organizacijomis užsienyje ir derina darbą su jomis; k) rupinasi Lietuvos pakraščių bei pajurio reikalais. Tėvynės Sąjunga yra teisinis asmuo, — veikimo plotas — visa Lietuva.

Tolesni T. S. įstatai, kurių yra iš viso 59 paragrafai, panašūs maždaug į visų Lietuvoje gyvuojančių draugijų įstatus, pasižymi dideliu tolerantingumu ir nuoširdumu. Užsimojimai platus ir galimi. Steigiami visoje plačioje Lietuvoje skyriai. Skyriui įsteigti reikalaujama 12 asmenų steigėjų burelis.

Ši Tėvynės Sąjunga taikoma, maždaug toms vietoms, kur buvo "Vilniui Vaduoti Sąjunga", kuri Vilnių prakišus ir su lenkais santykius užmezgus, tapo uždaryta, ir Vakarų Sąjunga, kuri Klaipėdą prakišus, neteko prasmės.

Tėvynės Sąjunga išleido Lietuvos valdžios patvirtintus įstatus, skyriams steigti instrukcijas, tam tikrus laiškus ir rengiasi išleisti tam tikrą propagandinį leidinį.

Tėvynės Sąjungos Steigėjų Komiteto adresas: Kaunas, Duonelaičio g. 9, Lietuva.

Kad tėvyniškas, tautiškas ir visuomeniškas jiegas labiau į kruvą sukaupus, gal **Lietuvių Tautos Kulturos Fondą Amerikoje ir Tėvynės Sąjungą** Lietuvoje į kruvą sulipinus įsteigti tokią didelę ir plačią Sąjungą bei Fondą, kuris nekeltų jokio abejojimo, sukauptų ne šimtą tukstančių, ne milioną, bet keliolika milionų dolerių ir padirbtų tokius darbus, apie kokius iki šiol joks tautietis nesapnavo!

Įdomųs Lietuvių Žodžiai

Rašo A. J. KAZLAUSKAS

NUO LABAI gilios senovės lietuvių kalboje yra užsilikę daug įdomių žodžių, kurie dar ir šiandien tebevartojami lietuvių motinų namuose. Jos dar ir šiandien kalba į savo mažus vaikus netik Lietuvoje, bet ir Amerikoje.

Tais keistais žodžiais mane nustebino jauna motina lietuvė, kuri yra Amerikoje gimusi ir augusi.

Ir ji tuos pačius žodžius vartoja į savo mažą vaiką kaip ir musų motinos į mumis kalbėjo mums mažais bunant Lietuvoje. Ji klausė savo mažo vaiko Jonuko: "Jonuk, ar tu nori pypo? (Tai yra pieno). "Ar tu nori niuonės? (Tai yra duonos). "Ar nori pepės? (Tai yra mėsos). "Ar nori kuku? (Tai yra vandens)". Ir daugiau tam panašių žodžių vartoja kitiems nesuprantamų. Ugnį vadina "žižė", pasivažinėti "dy". Skaudulys "popa". O kada naktį vaikas verkia, tai motina jį pagazdina, sakydama: "Tylėk, neverk, ba pašauksiu gudą".

Aš pats nesu kalbos žinovas, bet aš gerai žinau, iš kur paeina gazdinimas mažų vaikų gudu. Mat Lietuvoje važinėjo daug gudų (baltrusių), jie visi buvo apžėlę didelėmis barzdomis ir prašydavo pas lietuvius drabužių ir maisto. Kadangi mažiems vaikams matyti barzduotus žmones buvo labai nepaprastas reginys, tai visi jų bijojo ir lindo į užpečkį.

Kaip katrie lietuvių kalbos žinovai tikrina, kad visi tie žodžiai, kuriuos šiandien motinos vartoja tik į savo mažus vaikus, gilioj senovėje buvo vartojami ir tarpe suaugusių kasdieninėj kalboj. Tik vėliaus, kada lietuviai pradėjo draugauti su rusais ir lenkais, tai nuo tada jie pradėjo ir kai kuriuos žodžius keisti. Lenkiškai ir rusiškai ugnis vadinasi ogon. Lietuviai šitą žodį pasiskolino, perversdami "ugnis", vietoje "žižė". Lenkiškai ir rusiškai vanduo vadinasi "voda". Lietuviai ir čia pasiskolino "vanduo", seniaus buvęs ku-ku. Lenkiškai mėsą vadinasi męsa. Lietuviai ir šitą žodį pasiskolino "mėsa", vietoje "pepė". Tas pats ir su cibuliais, nes cibulis ne lietuviškas, bet ištikrųjų "svogunas".

Aš čia tiktai keletą žodžių paminėjau, nes tą patį reikštų ir keli puslapiai. Velionis Dr. Jonas Basanavičius dažnai užginčino, buk lietuviai daug žodžių iš lenkų pasiskolino. Jis priešingai sakydavo, kad buk lenkai daugiau iš lietuvių pasiskolino žodžių negu lietuviai iš lenkų.

Ar Mes Mokame Rašyti

Rašo A. J. KAZLAUSKAS

NESENAI Tėvynėje tilpo straipsnis pamokinantis kaip rašyti straipsnius ir kitus "literatinius kurinius". Su ta savo pamoka brolis Kl. Jurgelionis kaip su plaktuku tiesiai pataikė per pirštus neišsilavinusiems rašytojams. Čia gi suprantama, kad redaktoriams nusibosta ir daug brangaus laiko sueikvojama betaisant įvairius raštus ir bejieškant tinkamų žodžių, kad juos sutvarkius, suklijavus, idant skaitytojams nebutų tie straipsniai kaip nuobodulio pasaka skaityti.

Tai buvo labai gera pastaba ir pamoka nepatyriusiems rašytojams. Bet tegul nepamiršta musų lietuviškų laikraščių redaktoriai, kad jiems rašo įvairius literatinius kurinius paprasti fabrikų darbininkai, o ne kokie tai aukštus mokslus išėję žurnalistai, nes geriems žurnalistams reikia gerai ir užmokėti už jų raštus, o paprasti musų laikraščių rašytojai rašo daugiausia veltui. O jeigu bent kuriems paprastiems rašytojams šiek-tiek ir užmoka, tai labai mažai.

Ašgi čia nekaltinu lietuviškų laikraščių leidėjų arba organizacijų organų, kad jie neužmoka savo bendradarbiams, nes mes visi žinom, kad musų lietuviškų laikraščių leidėjai nėra taip turtingi kaip anglų laikraščių leidėjai. O apie musų organizacijų arba bendrovių leidžiamus laikraščius, tai nėra ką nė kalbėti, žinant apie jų finansinį stovį.

Todel, mano supratimu, argi negeriau gautus raštus pataisyti, negu pačiam vienam redaktoriui pilnas laikraščio špaltas prirašyti? Man rodosi, kad vieno redaktoriaus, nors jis butų ir geriausias žurnalistas, tai jo laikraštis nebus taip įvairus ir turtingas savo turiniu, kaip prirašytas keleto rašytojų. Taipgi mes neužsimirškime ir to, kad kiekvienas ką tik naujai išrastas daiktas nebuna toks tobulas, kaip jis turėtų buti. Visados tas pats išradėjas arba su kitų pagelba tuos išradimus vėliau patobulina. Taigi tas pats yra ir su taisymu įvairių raštų.

Mes matome musų laikraščiuose, kaip musų redaktoriai kiekvienas skirtingai vartoja lietuvišką kalbą ir žodžius. Tai kaip norėti iš paprastų darbininkų? Mums gerai žinoma, kad musų plačioji visuomenė nenaudoja tokios kalbos savo namuose arba susirinkimuose, kokia yra vartojama spaudoje, nors čia nėra nieko nuostabaus, nes anglų spaudoje matosi tas pats, kaip ir lietuvių. Nesenai aš ir mano dukrelė dirbome kaipo reporteriai prie anglų dienraščio "Pottsville Daily Republican". Aš tik tada pamačiau didelį skirtumą tarpe anglų reporterių arba korespondentų, nes kada atsitikdavo koks nepaprastas svarbus įvykis, tai mes susirinkdavom į tą vietą keturi ar penki reporteriai nuo skirtingų dienraščių. Mes visi vienodai matėme savo akimis tą įvykį arba atsitikimą ir kiekvienas užsirašėme ant popieros. Sekamą vakarą iš žingeidumo paimu vieną laikraštį, paimu antrą ir ketvirtą, skaitau apie tą patį įvykį ir stebiuosi, kad kiekvienas iš penkių reporterių savotiškai ištempė tą įvykį ant savo kurpalio: kitaip perdirbo, negu atsitikimas buvo. O kaip katro, tai tiek netikslumų budavo, kad net bjauru skaityti jų rašytas naujienas. O reikia žinoti, kad jie visi yra baigę aukštąją mokyklą, o kai katras keletą metų ir kolegijoj buvęs, bet rašyboje neturi talento ir klijų sulipinti tinkamai žodžius, kad butų smagu pasiskaityti.

Mums, senesniems lietuviams, retai kuriam teko lankyti gimnaziją, todel mes ir privalome užsiganėdinti pradiniais mokslais ir lavintis rašyti iš vadovėlių. Bet, dėja, tokių vadovėlių lietuvių kalboje labai truksta. Be to neturime dar lietuvių kalbos žodyno, kur butų galima pasirinkti tinkamų žodžių rašybai. Man teko kalbėtis su Amerikoje gimusiu ir augusiu žurnalistu, kuris sakėsi du metus studijavo literaturą kolegijoj. Jis nusiskundė apie lietuviškus laikraščius. Sakė: "Kada užbaigiau mokslą, tai ir aš buvau pradėjęs rašinėti į lietuviškus laikraščius, bet tie lietuviški redaktoriai, betaisydami mano raštus, taip perdirbo, kad mano raštai visiškai neteko originališkos minties ir skonio ir kiekvienas jų vis kitaip iškraipė mano mintis. Todel dabar aš rašinėju tik į anglų spaudą ir gaunu neblogai užmokėti".

Ašgi nuo savęs duodu garbės žodį kai kuriems lietuviškų laikraščių redaktoriams, nes tik jie stovi ant sargybos, kad palaikius tyresnę ir gražesnę lietuvių kalbą. Ir kol kas, tai dar tik vienas drąsus kalbos kritikas išdryso lietuvių kalbą per sietą pasijoti. Tai Tėvynės redaktorius kaip tik pradėjo Tėvynę redaguoti daug sykių rimtai kritikavo lietuviškos kalbos darkytojus. Geistina ir daugiau matyti kalbos valymo straipsnių laikrašty. Juk mes paprasti rašytojai negalime eiti į tokias kritikas ir tai mes paliekame tiems, kurie visą savo amžį pasišventę dirba vien tik literatiškus darbus, o prie to dar turi prigimties suteiktus gabumus. Be to, jie apsipažinę su geriausių pasauly rašytojų raštais ir aukštus mokslus išėję. Tai kogi mes nuo jų galime tikėtis? Ugi vien tik rimtos kritikos ir pamokos, kaip tinkamai rašyti.

Voverytė

Šeniau voverytę dainuojant taip skambėdavo:

Tramta ridi raška!
Kas čia miške braška?
Platuodegė voverytė —
Riešutėlius raško!

Dabar voverytę dainuojant šitaip skamba:

Tramta ridi raška!
Kas čia miške braška?
Vyrai miške riešutauja,
O mergos uogauja...

Riešutų priskynė,
Uogų prisirinko;
Ir susėjo mergų, vyrų —
Iš viso aplinko...

Prasidėjo šokiai.
Pasigirdo dainos,
O tie vyrai su merginoms —
Meiliais žodžiais mainos!

Šoko ir dainavo,
Net braškėjo krumai...
Aukštas dangus... Mėnesiena.
O rukai — lyg dumai...

Rukai tarsi dumai...
Dengė "griešną" žemę...
O pakrumėmis panelės
Sau palaimą semia...

Jau ir aušra aušta...
Rutelė... palaušta...
Reikia slinkti prie namyčių —
Prie savo mamyčių.

Garnys baloj braido
Ir snapu kalena:
Jis ne kokią ateitinę
Buria, lemia, mena...

LIEPUKAS.

Rupestis ir poilsis

Ką neišriši dieną, negalvok naktį, —
į pervargintą galvą mintis nesilanko.
Ji ateina kai kam net per sapną...
Ji aplanko tik šviesųjį protą!

Ilaja Dungaitė.

Baisus palyginimas...

Iš Servanteso "Don Kichoto" paaiškinimų sužinome, kad, pagal seną paprotį, kaimiečiai kiaules skersdavo švento Martyno dieną, lapkričio vienuoliktą...

Ar neprimena tas mums buvusių pasaulinių skerdynių paliaubų dienos — lapkričio vienuoliktos?...

Juk, irgi, — žmonių, skerdimas (vietoj kiaulių) buvo tą dieną baigtas...

Ilaja Dungaitė.

Susivienijimo Reikalai ir Veikla

Ar mums reikalinga vienybė ir sutartis

Mes lietuviai, kartu ir kitos tautos, turime rupintis išeivijos ateitimi. Neužilgo išeivių judėjimas laipsniškai nupuls žemyn ir daugelio musų sukurti darbai nebebus tęsiami tolyn, kai kurie visai sunyks. Tai bus labai skaudus smugis toms tautoms, kurios taip daug darbavosi išeivijos reikalais savo jaunose dienose.

Paimkim savo brolius lietuvius, kurie apleido savo kraštą del tam tikrų priežasčių, del tam tikrų sunkumų, kuriuos Rusijos caras su savo gauja plėšikų buvo ant musų suvertę. Nepakęsdami to plaukėme į visas pasaulio dalis sau laimės jieškoti. Didžiuma musų suplaukėm į vadinamą laimingą Ameriką, į tą šalį, kuri buvo vadinama ir dar tebėra vadinama aukso ir laimės šalis. Tačiau, laikui bėgant ir čionais viskas keičiasi. Tiesa, senesniais laikais kai kurie musų broliai laipsniškai pakilo, kaip mokslu, taip ir kapitalu. Ir už tai jie gali buti dėkingi savo darbštumui ir šiai laisvai šaliai, kuri suteikė jiems tą progą sau laimę susirasti. Tačiau buvo ir tokių, kurie paliko savo laimę užjuryje, o čia susirado daugiau vargo, daugiau nesmagumų.

Suvažiavę jauni ir energingi vyrai ir merginos nuveikė milžiniškus darbus. Suorganizavo daugybę pašalpinių ir kulturinių draugijų. Sudėjo daug kapitalo bažnyčioms ir įvairioms įstaigoms. Net sunku tikėti, kad per tą keletą desėtkų metų lietuviai galėjo tiek daug nuveikti.

Didžiausias atliktas darbas, tai suorganizavimas Susivienijimo Lietuvių Amerikoje. Tai yra didžiausia pašalpinė lietuvių organizacija visame pasaulyje. Čia yra pridėta daug sunkaus darbo ir nemažai kapitalo. Daugelis kurie prisidėjo prie šio sunkaus darbo nemanė, kad jiems bus reikalinga pašalpa, arba kokis kitas patarnavimas. Didžiuma buvo jauni, druti vyrai ir nenorėjo manyti, kad jie kada sirgs. O apie senatvę ir mirtį nei kalbėti nenorėjo. Daugelis dirbo su pasišventimui, tik del ateities, del kitų gerovės. Daugelis permate tą faktą, kad už keliolikos metų tie jauni druti vyrai pasens, nusilps ir mirtis juos pakirs. Tokiu budu tokia organizacija vėliau bus dar labiau reikalinga ir bus naudingesnė negu tais laikais, kada buvo organizuojama. Na o ar šiandien neįrodyta, kad pašalpa daug labiau reikalinga delto, kad didžiuma išeivijos lietuvių jau pradeda pasenti, sveikata pradeda silpnėti ir pašalpa net butinai reikalinga? Daugelis apleidžia šį pasaulį atsiskirdami nuo jo gėrybių ir grožybių. Ir jei ne SLA, tai kai kuriuos nebutų galima nei tinkamai palaidoti. Tai čia broliai ir sesutės yra kožno vieno klausimas. Ir ateitis neapleis nei vieno.

Dabar prieiname prie to svarbaus klausimo. Ar mums yra reikalinga vienybė ir sutartis, kad mes galėtume ir toliau viens kitą sušelpti reikalui atėjus.

Mes turėjome šimtus įvairių pašalpinių draugijų ir draugijėlių, kuriomis kelis metus galėjome pasitikėti, kad reikalui atėjus gausime pašalpą. Bet dabar jau aiškiai matyti, kad jos visos baigia nykti. Kai kurios valstijos daro spaudimą, kad ateityje nebutų suvilti tie žmonės, kurie jau yra nemažai sumokėję, todel gal tos draugijos neužilgo visai išnyks.

Dabar mums visiems belieka darbuotis susivienijimams, k. t. SLA, SLD ir SLRKA ir apie šias organizacijas mes turime daugiausiai kalbėti. Ir kalbant daryti ateities planus, kaip butų geriau ir saugiau išsilaikyti.

Dar už keliolikos metų ir susivienijimuose pasidarys narių trukumas, jeigu musų augantis jaunimas nesusidomės daugiau, negu iki šiol. Jeigu jie permatys naudą tų organizacijų, kurias ateiviai jiems palieka, tai žinoma galės tęstis ilgiau. O šiaip, tai galima savotišką išvadą padaryti.

Taigi, dabar daugelis jau pradeda susidomėti ir svarstyti, kaip butų galima tą visą atliktą darbą pailginti ir ar ilgai susivienijimai atskirai galės gyvuoti. Yra daug minčių po įvairias kolonijas šiuo klausimu. Ar nebutų naudingiau, jeigu SLA ir SLD sudarytų vieną stiprų susivienijimą, taip kaip praeityje gyvavo vienas Susivienijimas Lietuvių Amerikoje. Susijungus į vieną, pakiltų nariais ir kapitalu. Suglaudus visas spėkas į vieną kruvą, butų daug lengviau dirbti. SLA kviečia visas mažesnes draugijas, kad jos prisidėtų prie jo. Taigi ar nebutų naudinga, jeigu iš abiejų pusių butų rimtai pagalvota, užmiršus politiškus nusistatymus. Butų gerai, kad nariai visose kolonijose rimtai apie tai pagalvotų ir per spaudą savo mintis pareikštų. Abiejų susivienijimų seimai jau artinasi, ir tokie broliškumo ir vienybės klausimai turėtų buti pakelti. Atsiminkime broliai ir sesutės, kad iš tuščių politikavimų naudos nebus nei vieniems, nei kitiems. Mes turime rimtai kalbėti ir rimtai į viską žiurėti, kad musų visų ateitis butų užtikrinta.

Taigi, Clevelando veikėjai iš dviejų susivienijimų ir kelia šį klausimą, kad ir kitos kolonijos apie tai pasvarstytų. Šis klausimas nėra keliamas, kad butų vieniems ar kitiems kokis politiškas pasinaudojimas, bet del visų ateities gerovės.

Jonas Jarus,
SLA 136 kp. rašti,
Stasys Čerauka,
SLA 136 kp. pirm.,
S. Mažanskas,
LDS vice pirmninkas.

Banišausko klausimas ir jam atsakymas

Gerbiamas Tėvynės redaktoriau, malonėkite per Tėvynę paaaiškinti:

1. Kuriais metais pirmiausia liko nubalsuota kelti SLA Centrą iš New Yorko į Pittsburghą, Pa.? Ir prie kurio prezidento? Ba pas mus eina ginčai: vieni sako, kad tas nutarta buvo 1934 metais ant SLA 38-to seimo prie S. Gegužio prezidentavimo, o kiti tam prieštarauja ir sako, kad buk SLA prezidentu tuomet buvęs adv. F. J. Bagočius.

2. Paaiškinkite taipgi ir tą: čia yra kalbama, kad prezidentas F. J. Bagočius turi Pittsburghe savo tėvą ir motiną, tai už tai nori ir SLA Centrą nukelti į Pittsburghą. Ar tas tiesa?

A. J. Banišauskas,
Mar Lin, Pa.

Atsakymas

1. Rezoliucija kelti SLA Centrą iš New Yorko į Pittsburghą buvo **vienbalsiai** priimta SLA seime, įvykusiame Detroite, 9-toj jo sesijoj birželio 29 dieną, 1934 metų. SLA prezidentu tuomet dar buvo ir toj sesijoj pirmininkavo Stasys Gegužis. Su rezoliucija ir rezoliucijos įnešimu F. J. Bagočius nieko bendro neturėjo, bet kaip visi delegatai taip ir jis už ją balsavo. F. J. Bagočius užėmė SLA prezidento vietą tiktai po seimo. Rezoliucija kelti SLA Centrą iš New Yorko į Pittsburghą yra užrekorduota seimo protokole, tilpusiame Tėvynėje rugsėjo 7 d. 1934 m.

2. Prezidento Bagočiaus tėvas ir motina niekad negyveno Amerikoje ir jie abudu yra mirę. Tiktai prezidento žmonos Kazlauskiutės-Bagočienės tėvai buvo gyvenę netoli Pittsburgho, bet ir jie abudu yra mirę. Jie turėjo mažutę farmą ties Mars, Pa., kurią dabar valdo jų sunus Jonas Kazlauskas. Ta farma yra mažos vertės, prezidentas Bagočius ją atlanko vasaros metu, bet ant jos farmeriauti jis neketina. Yra visai kvaila kalbėti, kad del tos ne savo farmos prezidentas Bagočius norėtų SLA Centrą į Pittsburghą kelti. Kėlimas S. L. A. Centro į Pittsburghą visai ne Bagočiaus buvo sumanytas. Už Pittsburghą dar nabašninkas T. Astramskas kalbėjo ir peikė SLA narius, kada jie buvo nubalsavę turėti Tėvynės redakciją Bostone vietoj Pittsburgho. Sumanymas kelti Tėvynės redakciją ir SLA Centrą į Pittsburghą buvo išnaujo pakeltas S. L. A. Brooklyno seime 1926 metais. Apie Pittsburghą buvo kalbėta Baltimorės seime 1928 metais ir Chicagos seime 1930 metais. Tuose seimuose pirmininkavo S. Gegužis ir juose niekad nepareiškė, kad jis butų buvęs priešingas SLA Centro iškėlimui į Pittsburghą. Pagalios net ir Detroito seime S. Gegužis nebalsavo prieš Pittsburghą. Tikras užsispyrimas iš keleto žmonių pusės prieš Pittsburghą atsirado tik po to, kaip be vilties atsigauti sugriuvo Lietuvos Atstatymo Bendrovės biznis. Prieš tos bendrovės graborius dabar eina byla New Yorko teisme. Jie buvo pardavę daug šėrų SLA nariams, ir dabar šėrininkai per teismą reikalauja atsiskaitymo. Jie buvo gavę iš Susivienijimo daug pinigų savo namams, ir Susivienijimui teko tuos namus atsiimti už skolą. Jie dabar labai nori, kad SLA Centras dar pasiliktų New Yorke.

Didelis ir istoriškas lietuvių mainierių piknikas

Piknikas įvyks sekmadienį, rugsėjo 3 dieną, 1939 metais, Dambrausko darže, Willow Springs, Ill., 10 val. ryte ir tęsis iki vėlybos nakties. Įžanga 10c. Prie įžangos tikieto bus duodamos dovanos: pirma dovana $5.00, antra — $4.00, trečia — $3.00 pinigais. Kitos 4 dovanos bus krautuvių daiktais. Bus visokių žaidimų, dainuos keli chorai, bus geriausi valgiai ir geriausi gėrimai, bus prakalbas pačių mainierių.

Gerbiamieji SLA nariai, daugumas iš jusų esate mainieriai. Mes suorganizavom SLA ir visokias pašalpines draugystes. Angliakasiai lietuviai pirmutiniai davė pagelbos miestų darbo žmonėms, kuomet didmiesčių darbininkai išėjo į streikus. Kuomet jų kova buvo sunki, mes mainieriai pirmutiniai ištiesėm savo rankas miesto streikierių pagelbai. Mainieriai daug prisidėjo prie miesto darbo žmonių buklės pagerinimo. Mainieriai dirbdami sunkiai požeminiuose urvuose turėjo sunkiai kovoti su mainų bosais ir mainų kompanijomis. Mainieriai tvirčiausiai laikydavosi unijos įstatymų ir dručiausi unijos užlaikytojai. Mainieriai geriausi organizacijų rėmėjai. Dabartinėje padėty mainieriai išblaškyti po miestus, todel ir rengiam lietuvių mainierių pikniką, kad galėtume susieiti, pasikalbėti, pasilinksminti. Čionais Chicagoje yra daug lietuvių mainierių, suvažiavę iš visų Suvienytų Valstijų. Taipgi SLA nariai yra daugumoj mainieriai. Todel gerbiamieji malonėkite atsilankyti į lietuvių mainierių pikniką. Kurie nesate mainieriai, taip pat malonėkite atsilankyti į tą istorišką mainierių pikniką ir pamatykite mainierių organizatyvišką veikimą. Mes kviečiame visus SLA ir kitas draugystes atsilankyti į pikniką.

P. S. Jeigu butų lietaus, tai parengimas įvyktų **West Side Hall, Gerčiaus svetainėj, 2244 W. 23-rd Place, Chicago, Ill.**

Kviečia Bendras Manierių Parengimo Komitetas,
per Ben Aluzas.

Pittston, Pa.

Visi rengiasi į naujų narių įvesdinimo bankietą

SLA 346 jaunuolių kuopa, kurią suorganizavo sesuo Banelienė laike Pažangos Vajaus, rengiasi prie labai iškilmingo bankieto, kuriame bus įvesdinti visi nauji 7-to apskričio laike Pažangos Vajaus įsirašiusieji į SLA nariai.

Į šį naujų narių narių įvesdinimo bankietą yra kviečiamos visos 7-to apskričio kuopos, kurios prirašė ar neprirašė naujų narių.

Koks bus tas bankietas

Šis naujų narių įvezdinimo bankietas įvyks trečiadienio vakare, spalių 18 d., 1939 m., Casino svetainėj, Pittstone. Laike bankieto bus graži ir įvairi muzikalė programa. Bankietui ir programai užsibaigus prie gražios muzikos bus šokiai.

Bankiete prakalbą pasakys Pažangos Vajaus vedėjas, Tėvynės redaktorius brolis Kleofas Jurgelionis, kuris specialiai tą vakarą čia atvyks; taipgi ir kiti geri kalbėtojai.

Šis bankietas naujiems nariams bus dykai. Už juos užmokės Centras. Svečiams įžangos kaina $1.00, vien į šokius tik 25c.

Vakarienė, kurią pagamins pačios narės ir jų motinėlės, bus gaminama iš jaunų viščiukų su visokiais prismokais. Nėra abejonės, kad vakarienė bus gera, nes pittstonietės moka skaniai valgius pagaminti.

Girdėjome, kad daugelis 7 apskričio kuopų musų pakvietimą į minėtą bankietą nuoširdžiai priima ir pasižada dalyvauti.

Kviečiame visas SLA 7 apskričio kuopų narius ir šiaip lietuvius dalyvauti musų bankiete, paremti musų jaunuolių darbą, priduoti mums energijos pradžioj, o kuomet kitos kuopos turės kokius parengimus — mes visuomet dalyvausime. Nepamirškite dienos ir vietos, o atsilankiusius maloniai priimsime.

SLA 346 Jaunuolių Kuopa.

Bus didelis SLA ketvirto apskričio išvažiavimas

SLA ketvirtas apskritis rengia antrą didelį išvažiavimą šią vasarą, kuris įvyks rugsėjo 3 d., Schuetzen Parke, Ansonia, Conn.

Šokiams gros geras orkestras. Dainuos Bridgeporto Jaunuolių Choras, vadovaujamas P. Bružausko. Kalbės Vienybės angliško skyriaus redaktorius Vitalis Bukšnaitis iš Brooklyn, N. Y. ir kiti svečiai kalbėtojai. Taipgi yra užkviesti svečiai atvykę iš Lietuvos. Bus įtaisytas garsiakalbis, tai visiems bus lengva prakalbas girdėti.

Plakatai yra išsiuntinėti visoms SLA Conn. valstijos kuopoms. Prašome visų SLA narių pasidarbuoti savo kolonijoj, kad daug svečių atvyktų į šį musų paskutinį šios vasaros parengimą. Čia netik bus proga susitikti su savo senais pažystamais, bet bus malonu pasiklausyti gražių lietuviškų dainų, įdomių kalbų ir kitokių pamarginimų. Be to, paremsite lietuvybės darbus, kuriuos šis apskritis dirbo ir dirba. Mes Amerikos lietuviai turime daug mums rupinančių darbų ir reikalinga visų talka. Remdami vieni kitų gerus norus, ilgiau išsilaikysime šitam krašte, kaipo lietuviai.

Rengėjai deda pastangas, kad viskas butų puikiai sutaisyta ir svečiai maloniai priimti. Kviečiame visus lietuvius, mažus, suaugusius ir senus atsilankyti. Lai visi keliai veda minėtą dieną į šį išvažiavimą. **J. Marčiulionis.**

Cleveland, Ohio

Kaip sutvarkytas ligonių lankymas

SLA 14 kuopos susirinkimas buvo rugpjučio 2 dieną, 1939 metais. Tai buvo paprastas susirinkimas ir narių suėjo daugiau negu tikėtasi šiuo vasaros laiku. Iš ligonių lankytojų raporto pasirodė, kad yra tiktai vienas ligonis, serga ant toliau. Nauja musų ligonių lankymo sistema duoda geras pasekmes. Todel paaiškinsiu, gal bus geras pavyzdis kitoms kuopoms. Pirmiau ligonių lankytojai buvo skiriami iš eilės, ir pasitaikydavo, kad lankytojas nemoka rašyti-skaityti, ir didmiestyje budavo keblumų surasti ligonį, o jeigu surado, tai ant blankos nepasirašė, na ir ta blanka pasiųsta į centrą tankiai sugryždavo. Tokiu budu ligonio pašalpos išmokėjimas nusitęsdavo ilgą laiką ne del jo kaltės ir tt. Dabar mes išrenkam du ligonių lankytojus visiems metams. Kiekvienas narys moka po 25c. į metus ir surinkti kvoteriai esti išmokami lankytojams pabaigoj metų. Šiuo budu esti užganėdinti lankytojai, ligoniai ir visi nariai, nes lankytojų raportai yra išduodami nuosėkliai. Turime gerus lankytojus, Antaną Praškevičių ir Kastantą Taraškevičių.

Iš Kulturos Darželio veikimo, ponia Baltrukonienė pranešė, kad nuo pikniko atliko pelno $202.25 ir pranešė, kad gal atvažiuos Lietuvos Universiteto studentų choras apie pabaigą rugsėjo ir meldė visus lietuvių, kad kuoskaitlingiausiai atsilankytų ant programo, sušelptų darželį ir padėtų atmokėti skolas. (Gaila, bet studentų choras nebeatvažiuos. — Red.) Musų kuopa prisidėjo paskirdama $5.00. Butų pageidaujama, kad draugijos ir pavieniai prisidėtų del kulturos naudos. Tai yra tautiškas reikalas del pažangos.

Sekantis kuopos susirinkimas bus rugsėjo 6 d., Lietuvių Svetainėje. Bus apkalbama naujų narių įvezdinimo balius.

J. P. Yuraitis,
SLA 14 kp. koresp.

Lowell, Mass.

"Grinorius" rašo apie SLA 173 kuopos susirinkimą

Šių metų rugpjučio mėn. 12 d. įvyko Lowellio SLA 173 kuopos mėnesinis susirinkimas.

Per praėjusį mėnesį sirgo viena narė, kuriai nutarta išmokėti pašalpą.

Susirinkimas praėjo gana sklandžiai, tik žinoma teko biskį padiskusuoti, nes vienas narys pranešė, jog reiktų pasiųsti biskį pinigų iš gauto pelno buvusio pikniko del Lietuvių Dienos New Yorke. Bet visi nariai vienbalsiai nutarė nesiųsti, nes sako kad nėra gauta jokio pranešimo.

Gautas iš buvusio pikniko pelnas buvo nutarta siųsti Ginkluotų Pajiegų komitetui arba "Ginklų Fondui" ir pirmininkas pasižadėjo išsiųsti pinigus tuojaus. Bus pasiųsta $70, kurie Lietuvai be abejo labai reikalingi.

Prie kuopos prisirašė naujas narys.

Vyt. Ramanauskas,
"Grinorius".

Philadelphia, Pa.

Iš SLA 135 kuopos susirinkimo

Rugpjučio 14 d., 8 val. vakare, Lietuvių Muzikalio Namo Bendrovės knygyne, įvyko SLA 135 kuopos mėnesinis susirinkimas, kuriame buvo aptarta ir kelį svarbųs musų organizacijos reikalai.

Nors tą vakarą oras buvo pusėtinai šiltas, tačiau kuopos narių susirinko gražus burelis. Tas parodo, kad musų kuopos nariai savo organizacijos reikalais įdomaujasi ir jais rupinasi. Tai gražus pavyzdis.

Aptarus kuopos bėgančius reikalus, buvo pakeltas klausimas kaslink SLA Centro raštinės kėlimo iš New Yorko į Pennsylvanijos valstiją. Šiuo reikalu SLA Kontrolės Komisijos pirmininkas p. J. V. Grinius plačiai paaiškino, kad SLA Centro kėlimo reikalas esąs "užkliuvęs". Sulig jo nuomonės SLA Centras niekur nebus keliamas be ateinančio SLA seimo, kuris įvyks Chicagoje birželio mėnesį, 1940 metais.

Be to, gerb. J. V. Grinius dar pridurė, kad niekas neverčia (tik įstatymai liepia.— Red.), kad SLA Centro raštinė butų iškelta iš New Yorko į Pennsylvania. Girdi, dabar centro namą pataisius, sutaupyta Susivienijimui didelė suma pinigų, kuriuos butų reikėję išleisti centrą keliant. SLA Centro raštinė ir redakcija gali pasilikti ir ant toliaus New Yorke. Tai tokia p. J. V. Griniaus nuomonė.

Su tokiu SLA Kontrolės Komisijos pirmininko pareiškimu, susirinkimas pilnai sutiko.

Kadangi jau artinas SLA Pildomosios Tarybos nominacijų laikas, tai ir šis klausimas buvo pakeltas. Kokius ir kuriuos veikėjus nominuosime į SLA Pildomosios Tarybos urėdus? Šį reikalą kiek apsvarsčius, atidėta tolimesniam pasitarimui.

Šiame susirinkime įteikta dviems naujiems nariams narystės paliudijimai. Tai gerb. Dr. A. P. Dorui-Dambrauskui ir D. Slivynui.

Del palaikymo kuopos narių tarpe glaudesnį draugiškumą, nutarta surengti šeimyniską išvažiavimą, kuris įvyks sekmadienį, rugsėjo 17 dieną, šiais metais, p. K. Zakarausko gražiame ukyje. Į kuopos narių šeimyniską išvažiavimą bus priimami ir narių artimi giminės, draugai bei pažystami. Registruotis į išvažiavimą jau galima, ir reikia išanksto, pas J. V. Grinių, J. Vaivadą, Z. Jankauską, D. Slivyną ar pas kuopos valdybos narius. Išvažiavimas įvyks automobiliais, bet kurie ir neturit savo automobilio, vistiek registruokitės, nes sulig kuopos nutarimo, remiantis fraternalizmo ir brolybės jausmais, busite nuvežti į išvažiavimą.

A. Tvaranavičius,
SLA 135 kp. pirm.

P. S. — Šia proga dėkoju pittsburghiečiui broliui S. Bakanui už širdingus linkėjimus ir sveikinimą iš Wildwood, N. J. kurorto.

A. Tvaranavičius.

Minersville, Pa.

SLA 13 kuopos linksma gegužinė

SLA 13 kuopos susirinkimas bus rugsėjo 13 d., K. Senkaus svetainėj, pirmą valandą po pietų. Šis susirinkimas įvyks anksčiau, nes SLA 13 kuopa tą pačią dieną turės gražią gegužinę girioje, už Readingo stoties. Malonėkite kuoskaitlingiausiai susirinkti į svetainę, nes bus labai daug svarbių dalykų aptarti. Išgirsite fin. sekretoriaus raportą ir matysite kaip SLA 13 kuopos turtas ir nariai auga. Dabar SLA 13 kuopa turi pinigų $330.85. Tai parodo, kad kuopos turtas per šiuos 6 mėnesius paaugo $53.20. Taipgi bus renkami ir delegatai į pirmo apskričio suvažiavimą, kurs bus rugsėjo 24 d., St. Clair, Pa., o po susirinkimo galėsime maršuoti į gražią girią į gegužinę. Kiekvienam bus smagu girioje ant tyro oro prie linksmos muzikos laiką praleisti.

Tikietus patariame kiekvienam iškalno įsigyti, kad gaspadinės žinotų kiek reikės valgių ir gėrimų pagaminti. Vyrams tikietas $1.00, o merginoms ir moterims 50 centų. Kviečia visus į tą linksmą gegužinę

A. J. Banišauskas,
Komisijos sekretorius.

Philadelphia, Pa.

Ekskursija gražiai pavyko

SLA 370 kuopos jaunuolių surengta rugpjučio 11 dieną vakare "Moon Light" ekskursija ant Wilson Line, gerai pavyko. Kadangi laivas buvo didelis, tai greta lietuvių jaunimo, prisidėjo jaunimas ir kitų tautų. Šiame pirmame tokios rųšies išvažiavime ant vandenio, jaunalietuvių dalyvavo apie 200. Jų tarpe teko sutikti jaunus uolius kuopos veikėjus ir veikėjas, L. Biržytę, F. Ausevičiutę, E. Slivynaitę, Dr. A. Ramanauską, jo brolį Kazimierą, sportininką V. Sidabrą, inžin. V. Norkų, K. Žilinską ir J. Mankelevičių. Buvo ir senesnių veikėjų: A. Tvaranačius su žmona, ponia S. Grinienė, p. Ramanauskienė, p. Mikašauskienė, su tikrais lietuviškais suriais, kurio geroką šmotą ir rašytojui pasuko. Paskui sutikau ponią Sprindienę ir ponią Antanavičienę su dukrele ir daugelį kitų. Girdėjau, kad šioje ekskursijoje dalyvavo ir S. Bakanas su žmona, iš Pittsburgh, Pa., vienok gerbiamų svečių neteko sutikti. Žodžiu, išvažiavimas vandeniu, ypač tokiu karštu vasaros laiku yra labai linksmas ir sveikatai reikalingas. Ekskursiją vadovavo sumanus ir pilnas dinamo jaunuolis P. Satinskas, kuopos pirm. ir p-lė S. Tvaranavičiutė, raštininkė. SLA 370 jaunuolių kuopai už šį parengimą reikia atiduoti didelis kreditas.

A. Tvaranavičia.

PAŽYMĖJIMAI IS REDAKCIJOS KREPSIO

SEKANTIS Pildomosios Tarybos suvažiavimas prasidės rugsėjo 11 dieną. Jame bus išspręsta daug ir svarbių musų organizacijos reikalų. Jame taipgi bus kalbėta ir apie Antrąjį Pažangos Vajų, kurio daugelis musų organizatorių jau nekantriai laukia.

♦

LAIKE Pažangos Vajaus prirašytų narių pagerbimo baliai jau nebetoli. Jie bus įspudingi ir ilgai minėtini. Juose bus pareikšta daug ir gražių minčių apie musų organizacijos ir jos narių pareigas bei naudas, kokias tie nariai Susivienijime gauna.

♦

NEW YORĄ kankina didelis ir neatlaidus šutas. Tokio šuto jau senai čia nebuvo. Tame šute šunta ir SLA Centro darbuotojai. Taipgi ir Centro namo sienų maliavotojai. Mes tam šutui nepasiduodame ir visiems nariams bei kuopoms kaip ir visuomet širdingai ir skubiai patarnaujame.

♦

KALBANT apie lietuvių kalbos mokyklėles, yra ir keblumų. Vyriausias jų, tai neturėjimas tinkamų lietuvių kalbos vadovėlių. Tokių vadovėlių išleidimu dar niekas rimtai nesusirupino. Jų vieną-kitą galėtų išleisti musų Susivienijimas. Bet Pildomoji Taryba to darbo nesiims kol kuopos nepradės ją "spausti".

MUSŲ Susivienijimo kariuomenė didelė. Jį susideda iš apie 15,000 narių, nuo 2 iki 85 metų amžiaus. Musų toje didelėje kariuomenėje yra visokio luomo žmonių: pradedant paprasto darbo rankpelniais ir baigiant profesoriais ir redaktoriais. Visi mes ta savo kariuomene patenkinti. Visi patenkinti ir musų Susivienijimu. Visi norime matyti, kad ta kariuomenė butų bent du sykius didesnė. O padidinti ją nesunku. Jei tik visi tie 15,000 narių prirašytų po vieną savo giminę: pačią, vyrą, motiną, tėvą, sunų, dukterį ar povaikį — mes tuojau turėtume 30,000 narių kariuomenę. Šitai visi nariai turės atsiminti kai prasidės antrasis Pažangos Vajus, kai visi turėsime atlikti savo SLA pareigą.

♦

NAUJŲ narių gavimo "amžinasis vajus" pas mus nesustoja. Nors vasarą netaip jau palanku naujų narių jieškoti, bet musų energingieji organizatoriai jų gauna. Bene geriausia naujus narius verbuoti sekasi tai SLA 352 kuopai, kuri labai gyvai įsibėgėjo laike Pažangos Vajaus.

♦

MES jau raginome, bet dar nė viena kuopa nepranešė, kad šį rudenį įsteigs lietuvių kalbos mokyklėlę. Nejau nė viena kuopa ir nesirengia lietuvių kalbos mokyklėlę turėti?

PER šį mėnesį ir iki pusei rugsėjo mėnesio musų kuopos ir apskričiai dar rengia piknikus ir išvažiavimus. O po to — sudiev gražioji gamta ir dulkėsime atgal į "surukusias" miesto svetaines savo pramogas ir kulturinį veikimą ruošti. "Ruduo-ruduo", šaukia vanduo. Ir tas ruduo jau veik čia jat. Rengkimės rudenio veikimui.

♦

BĖDA ir su mokytojais. SLA ketvirtas apskritis pasigamino savo mokytojus, todel jam ir nesunku savo kuopose lietuvių kalbos mokyklėles steigti. Bet su mokytojais sunku ten, kur nėra tam reikalui tinkamų žmonių. Tačiau turint gerus vadovėlius, ta sunkenybė gerokai palengvėtų.

♦

KIEK lengviau tai su chorų organizavimu. Juk nerasime tokio miesto-miestelio, kur nebutų vieno-kito daugiau ar mažiau prasilavinusio muzikoje jaunuolių. Su tokių jaunuolių pagelba nesunku chorą įsteigti ir jį palaikyti. Kur nėra galimybių įsteigti ir palaikyti lietuvių kalbos mokyklėlę — steigkite jaunuolių chorus. Per dainą jaunuoliai išmoks lietuviškai ir bus geri lietuviai.

♦

PER dvi pastarąsias savaites šie broliai ir seserys pareiškė noro prie musų Susivienijimo prisirašyti:

J. Petrovich,
155 kp., Benld, Ill.;
R. Bilaitis,
352 kp., Detroit, Mich.;
M. Galinski,
H. Sadunas,
231 kp., Chicago, Ill.;
J. Mačinskas,
142 kp., New Haven, Conn.;
L. Buscavage,
28 kp., Port Carbon, Pa.;
E. Komitienė,
63 kp., Chicago, Ill.;
F. Budwitis,
202 kp., Roslindale, Mass.;
A. Androskait,
148 kp., Nokomis, Ill.;
A. Tamashasky,
187 kp., New Phila., Pa.;
M. Ramanauskaitė,
43 kp., So. Boston, Mass.;
S. Saldauskas,
136 kp., Cleveland, Ohio;
V. Lobikienė,
L. Lobikiutė,
J. Lobikis,
299 kp., Rumford, Me.;
O. Kalinousky,
A. Kalinousky,
43 kp., So. Boston, Bass.;
A. Platukys,
102 kp., Haverhill, Mass.;
V. Ramanauskas,
188 kp., Boston, Mass.;
J. Kliokis,
273 kp., Hammond, Ind.;
A. Makarevich,
356 kp., Bristol, Conn.;
E. Petrėnienė,
F. Petrushonis,
A. Kulesus,
352 kp., Detroit, Mich.;
M. Braze,
348 kp., Rockford, Ill.

Prieš 40 metų Palangoje įvykusio pirmojo lietuviško spektaklio "Amerika Pirtyje" vaidintojai. 1899 m. rugpjučio 8 dieną Birutės tėviškėje Palangoje švysterėjo pirmasis aušros spindulys. Tą dieną pajuryje, grafo Tiškevičiaus daržinėje, įvyko pirmasis lietuviškas spektaklis—buvo suvaidinta Juozo Vilkutaičio-Keturakio komedija "Amerika Pirtyje". Šio pirmojo spektaklio sumanytojais ir parengėjais buvo ano laiko lietuvybės veikėjai, daktarai: Vaineikis, Janušas ir Žalnierukynas. O to veikalo artistais buvo: Ješkevičaitė, Juškytė, Mongirdas, Janulaitis, Povilas Višinskis, Kuizinas, Empacheris ir Gabalis. Buvo tai anų laikų studentai ir gimnazistai, jaunuoliai, didžiai užsidegę pavergtosios tėvynės meile. Šiais metais rugpjučio 8 dieną suėjo lygiai keturios dešimtys metų nuo pirmojo lietuviško spektaklio. Tai yra ir lietuviškojo teatro pradžia. Šiemet taip pat sukako 70 metų amžiaus to veikalo autoriui Juozui Vilkutaičiui-Keturakiui. Autorius dabar gyvena Prienuose, Mariampolės apskr.

Detroit, Mich.

Prirašyti trys nauji nariai

SLA 352 kuopa nesustoja veikusi. Štai rugpjučio 6 dieną laikytame susirinkime prirašyti 3 nauji nariai. B. Kėblaitienė prirašė Julę Juškevičienę ir Emiliją Petrėnienę, o Ch. Martin, kuopos pirmininkas, prirašė Praną Petrušonį. Kiti musų kuopos darbuotojai dar yra atostogose, bet mano greitai pradėt darbą naujų narių prirašinėjime. Vadinasi ir vėl prasidės 352 kuopos aktyvus darbas.

Kuopos valdybos pranešimai buvo džiuginantys, nes jau kurį laiką buvo nesusipratimai tarpe finansų sekr. ir iždininko sąskaitose, apie 15 dolerių. Bet šiame susirinkime pareiškė, kad reikalas šiuo klausimu baigtas. Sekr. ir iždininkas per pusę išlygino trukumą. Susirinkimas jiems karštai paplojo už susitaikymą.

Nors 352 kuopa nariais skaitlinga, net keturi šimtai, bet sirgimo nuošimtis labai mažas. Šį mėnesį randasi 2 ligoniai, K. Nausėda ir St. Stephonson. Linkėtina ligoniams greitai pasveikti.

Sveikina SLA 352 kuopą

Sveikinimą prisiuntė SLA 284 kuopa iš Gary, Ind., sveikindama 352 kuopą laimėjusių pirmą vietą Pirmame Pažangos Vajuje.

Kuopa rengiasi prie metinio parengimo

SLA 352 kuopa rengiasi prie savo metinio parengimo. SLA 352 kuopa visuomet turi savo vieną pikniką ir vieną didelį koncertinį parengimą. Kad butų parengimas tinkamai prirengtas, kuopa išrinko dar du narius prie esančios pramogų komisijos, advokatę panelę St. Masytę ir draugą Andrulį šale Ambrozevičiaus, Kemešienės ir Vasiukonio. Komisija didelė, todel galima tikėtis, kad ir vakarą gerai priruoš.

Kuopos smarkiai rengiasi prie priėmimo naujų narių bankieto

Šiuo tarpu SLA 352 ir 200 kuopos visu smarkumu rengiasi prie priėmimo naujų narių bankieto, kuris įvyks rugsėjo 24 dieną. Šiam bankietui komisiją sudaro abiejų kuopų visi Pažangos Vajaus darbuotojai.

Bankietas pasižymės tuo, kad jame visi SLA Detroito nariai turės progos susipažinti su SLA prezidentu, advokatu **F. J. Bogočium** ir išgirsti jo puikią kalbą. Be to dar bus graži muzikalė programa ir skani vakarienė, kurią rupestingas šeimyninkas paruoš specialiai, kad tinkamai priimti ir pavaišinti naujus ir senus SLA narius ir svečius.

Neužmirškime rugsėjo 24 dieną pasimatyti su **adv. F. J. Bagočium.**

Įžangos bilietus įsigykit išanksto, kad komisija galėtų žinoti svečių skaičių tinkamesniam prisiruošimui.

M. J. Kemešienė,

Seattle, Wash.

Paminėta SLA nario auksinis jubiliejus

Rugpjučio 6 d. čia buvo surengta draugams Pauliukaičiams auksinių vestuvių apvaikščiojimas. Senukai Pauliukaičiai jau išgyveno 50 metų šeimyniškam gyvenime. Juozas Pauliukaitis jau yra 77 metų amžiaus, taipgi ir jo gyvenimo draugė nebetoli nuo jo su metais. Draugas J. Pauliukaitis priguli prie SLA ilgus metus. Taipgi priguli prie vietinės LDS Gedimino draugystės. Draugai Pauliukaičiai seni Seattle gyventojai. Man rodos, kad jie išgyveno Seattle jau apie 40 metų, tikrai to negaliu pasakyti. Išaugino 2 sunus ir 2 dukteris. Vienas sunus yra laivo kapitonas. Visi sunys ir dukterys jau vedę.

Linksma matyti žilą senelį, kaip jis džiaugiasi sulaukęs tų metų ir džiaugiasi savo vaikais ir anukais. Visi gražys ir jauni ir visi linki senukams dar sulaukti 25 metus jų gyvenimo.

Žmonių buvo kokie 30. Visi linksmai laiką praleido pas draugą J. Leponį ant ukės. Daug svečių pasakė po trumpas prakalbėles, linkėdami senukams dar ilgai gyventi ir sulaukti dar 25 metus, kad ir vėl galėtų apvaikščiot jų 75 metų sukaktuves jų šeimyniško gyvenimo. Aš nuo savęs linkiu draugams Pauliukaičiams ilgai ir laimingai gyventi ir sulaukti 75 metų jų vedybinio gyvenimo sukaktuvių.

M. Baltrušaitis.

Ambridge, Pa.

Linksmos vestuvės

Ištekėjo Alice Vasilik-Vasiliauskaitė, dukrelė Kazimiero ir Liudvisės Vasiliauskų, su Petru Winslow, sunus Marijonos Winslovienės iš Claridge, Pa. Sutuoktuvės buvo rugpjučio 12 d. rytą, airių šv. Veronikos bažnyčioj, su iškilmingomis mišiomis. Beveik visi Ambridge lietuviai buvo susirinkę į bažnyčią, nes norėjo pamatyti Alice Vasiliauskaitės sutuoktuves. Ji buvo populiari mergaitė, visų mylima, nebijodavo nei su vienu pasikalbėti. Garbė jos tėveliams už gražų dukters išauklėjimą. Ji yra baigusi Jr. High School.

Didelis vestuvių bankietas įvyko Z. N. P. Lenkų svetainėje. Pavaišino puikiausiais valgiais ir gėrimais. Dalyvavo giminės ir kaimynai ir buvo žmonių iš kitų miestų, atvažiavusių iš Youngstown, Cleveland, Ohio, Pittsburgh, Jeanette, Wilmerding, Claridge ir New Castle, Pa. Drg. Vasiliauskai visus gražiai priėmė, neskirdami nei vienų, visus lygiai. O svečiai linksminosi prie puikiausios nuotaikos. Aš manau, kad nei vienas negali skųstis, kad jam ko truko. Ačiu Vasiliauskams, taip pat ačiu ir virėjoms už skanių valgių pagaminimą. Ačiu ir toms mergaitėms, kurios mandagiai dėjo ant stalų. Turiu pasakyti, kad bankietas buvo nepaprastai didelis, stalai buvo apkrauti visokiomis Dievo dovanomis, tarpe puikių gėlių.

Praleidę linksmas vestuves, dabar lauksime dar kitų įvykių, t. y. lietuvių pikniko, kurį rengia SLA 2 kuopa, SLA 169 kuopa ir LDS 147 kuopa, Boro parke, rugsėjo 10 dieną. Piknikas prasidės 2 val. po pietų. Kviečiami visi kaip vienas į minimą dieną. Taip pat butų malonu matyti, kad atsilankytų ir iš apielinkės kolonijų lietuviai pasižiurėti Ambridge, Pa., ir kartu pasilinksminti, nes musų komisija darbuojasi, kad surengus kuopuikiausią pikniką, su pamarginimais.

J. Kinderis.

Frackville, Pa.

Valio Jurgelioniui!

SLA 164 kuopos laikytame susirinkime rugpjučio 13 d., 1939 metais, Frackville, Pa., pabaigus visus kuopos reikalus, iš eilės priėjom prie punkto del SLA gerovės. Vienas iš draugų pasiulė nors trumpai apkalbėti brolio Kl. Jurgelionio rašytą straipsnį Tėvynės Nr. 30 po antrašte "Tame Raporte Nebuvo Nieko Baisaus".

Besvarstant kelis punktus, kurie liečia Vienybės namo taisymą, pasirodė, kad ne visi nariai buvo skaitę tą straipsnį. Todel kai kurie nariai labai susidomėjo apie tą Vienybės namo dieglį, kuris per daugelį metų dilgino nariams į pašones ir dar šiandien atsikartoja. Rimtai apkalbėjus tą straipsnį, tapo išrinkti du nariai parašyti padėkos žodį Tėvynės redaktoriui Jurgelioniui už jo drąsų ir aiškų išdėstymą nariams kas dedasi musų centre ir kaip veikia musų Pildomoji Taryba.

Tas mums yra labai įdomu ir svarbu žinoti. Už tai mes dėkojam broliui Jurgelioniui už jo drąsų veikimą, kuris be jokios baimės, nepaisydamas nė savo bosų, viešai skelbia visus netikslumus ar klaidas, kur tik jos įvyksta.

Mums labai žingeidu skaityti tokios žinias, nes kitaip, mes jokiu budu nežinotumem kas darosi musų organizacijos viršunėse.

Mes šiandien prisimenam, kad per pereitus dvidešimts metų, buvę Tėvynės redaktoriai nedryso nei vieno žodžio tarti del Pildomosios Tarybos netikslumų, nes buvusieji redaktoriai bijojo savo bosų, kad juos neįžeidus.

Taigi valio Kleofai! Ženg pirmyn drąsiai be baimės ir mes žengsim su jumis už teisybę ir už SLA gerovę.

Juozas Marcinkevičius,
Pirmininkas,
J. A. Kazlauskas,
Prot. sekretorius,
A. Zelenka,
Iždininkas.

Lietuvai reikia Amerikos lietuvių specialistų

(Straipsnis paimtas iš Lietuvos Aido)

Lietuvos Žinios savo 168 Nr. kronikoje trumpai paminėjo labai įdomų ir, mano išmanymu, labai svarbų klausimą, kurį redakcijai atsiųstame laiške iškėlė to laikraščio skaitytojas p. D. Andriunas. P. Andriunas siulo specialistus, kurių neturime Lietuvoje, kviestis iš Amerikos, Anglijos ir kitų musų emigracijos centrų lietuvių tarpe. Jis visai teisingai nurodo, kad tam reikalui dažniausiai kviečiami svetimšaliai, o tuo tarpu Amerikoje lietuvių yra visokiausiuose amatuose ir versluose. Jis tvirtina, kad tokie specialistai mielai į Lietuvą važiuotų. Jis taip pat nurodo vieną konkretų atsitikimų, kur butų galima tuojau pasinaudoti musų užjurinių brolių pagelba, butent, galimumą pasikviesti Amerikos universitetus baigusių lietuvių anglų kalbai Lietuvos mokyklose dėstyti. Lietuvos Žinių redakcija pripažysta, kad p. Andriuno iškeltos mintys yra tikrai vertos dėmesio. Su tuo galima visiškai sutikti. Remigracijos klausimas jau yra visiškai pribrendęs, ir tik reikia surasti praktinių priemonių jam gyvendinti.

Remigracija dabar rupinasi ne tik didžiausios, bet ir mažesniosios ir mažosios valstybės. Italija, pavyzdžiui, yra susidariusi platų planą, kuris nuosėkliai vykdomas: į Italiją grąžinami buvę kolonistai ne tik iš tolimų užjurinių kraštų, bet ir iš tokios Korsikos (į kurią Italija pretenduoja), Tunisijos ir kitų. Iš musų kaimynų Estija, rodosi, šioje srityje yra daugiausia nuveikusi ir iš Pietų Amerikos jau yra susigrąžinusi daugumą savo emigrantų. Tas reiškinys yra visiškai suprantamas: kiekvienai tautai emigrantai yra nustotas gyvas kapitalas, ir nė viena tauta, kuri save gerbia, nenori leisti savo žmones eksploatuoti svetimiems kraštams jų krauju ir prakaitu turtinti.

Pas mus irgi jau vyksta remigracija, tik ji yra neorganizuota, sporadiška, individuali. Kad ji butų naudinga ir imtų tekėti plačia vaga, reikia sistemos, plano. Kadangi tektų susidurti, remigracijos klausimą pradėjus tautiniu ir valstybiniu mastu tvarkyti, su vis trukstamų lėšų klausimu, pirmasis planas, jei butų even tualiai sudarytas, turėtų buti riboto pobudžio ir turėtų buti taikomas tik tam tikroms emigrantų kategorijoms: išeiviams su kapitalais ir specialistams, kurių truksta Lietuvai.

Kapitalistai Lietuvoje rastų plačią dirvą veikimui, pvz., kad ir tokioje Šventojoje. Tik čia butų butinai reikalingas smulkus planas, priderintas prie musų pinigingų išeivių ligšiolinio gyvenimo standardų ir galvosenos, kad, gryžus, netektų veltui pinigą ir jiegas eikvoti ir galų gale prieiti prie nusivylimo, kuris taip dažnai apvainikuodavo geros valios remigrantų pastangas įsikurti Lietuvoje. Reikėtų tiesiog duoti smulkių, išsamių direktyvų, kur ir kaip turimus kapitalus butų galima produktyviausiai išnaudoti. Taip pat butų reikalinga tolydinė tėviška globa tokiems remigrantams, kol jie galutinai persiderintų prie musų gyvenimo sąlygų ir asimiliuotųsi. Tai butų reikalinga ir remigrantams kapitalistams apsaugoti nuo įvairių išnaudotojų, kurie tik tyko lengvo pelno, taip pat žalingų nuo įstaigų biurokratiškumo ir nelankstumo pasekmių. Tam butų reikalingas centras Lietuvoje, kuris palaikytų glaudų kontaktą su musų ekonominėmis organizacijomis, įstaigomis, tirtų įsikurimo galimybes ir jas per savo skyrių prie musų kurio konsulato ar pasiuntinybės reklamuotų Amerikoje. Kapitalistų lietuvių ne tik Suvienytose Valstijose, bet ir kitur netruksta. Pavyzdžiui, Lietuvos Žinios prieš kurį laiką paskelbė labai įdomų straipsnį apie Amerikos lietuvių turimą kooperacinį batų fabriką. To fabriko žmones, be abejo, butų galima sudominti įsteigti savo skyrių Lietuvoje, ir tokiu budu butų galima duoti pradžią lietuviškai batų pramonei.

Specialistų taip pat netruksta; atsižvelgiant į netikras sąlygas, kurios ryšium su ekonominėmis krizėmis ir nedarbu yra įsigalėjusios kai kuriose užjurių šalyse, jie mielai vyktų į Lietuvą, jei jiems iš anksto butų patikrintas galimumas verstis ir gyventi. Amerikos specialistais jau siaurai naudojamės. Amerikiečiai lietuviai sportininkai yra padėję mums nusiskinti gražių triumfų, kurie daugiau kaip kokios kalbos ir rašytiniai raginimai yra padėję mums tautiškai sukonsoliduoti ir prieiti taip visų trokštamos vienybės iki šiolei nematytą laipsnį. Tur but, Lietuva butuvo tokia vieninga ir pagauta tik pačiais sunkiausiais nepriklausomybės kovų laikais, kaip tomis neužmirštinomis krepšinių varžybų dienomis. Tur but, niekas nėra užmiršęs ir to vaidmens, kurį suvaidino, mus sulydant į viena mintimi ir vienu troškimu gyvenančią tautą, musų tautinę sąmonę stiprinant, amerikiečiai Darius ir Girėnas ir Vaitkus. Amerikos lietuviai su savo giliu patriotizmu, ryškiu tautiniu susipratimu, modernia naujojo pasaulio pasaulėžiura, iniciatyva ir tempu galėtų daug prisidėti prie naujosios Lietuvos kurimo.

Vykdant ribotąją remigraciją, reikėtų pirmoje eilėje kviestis specialistus, kurių truksta Lietuvai. Pavyzdžiui, butų galima parsikviesti daugiau sporto specialistų kitoms siubuojančioms sporto šakoms sutvarkyti, kad Lietuva galėtų užimti atatinkamą vietą tarp pasaulio tautų. Butų galima kviestis ir anglų kalbos mokytojų. Taip pat gydytojų, kurių vis truksta, — lievių vis daugiau ir daugiau laigia medicinos mokslus Amerikoje. Be to, visokių fabrikinių specialistų, kuriais butų galima pakeisti svetimšalius. Tokių specialistų, Lietuvą ir labiau supramoninant, vis daugiau ir daugiau reikės.

Praktiškai didelių sunkumų nesusidarytų. Jokių ypatingų lėšų remigrantams vykdyti nereikėtų; remigrantams reikėtų patikrinti tik galimumą Lietuvoje savarankiškai gyventi.

Ta proga butų ne pro šalį iškelti ir lietuviškojo genijaus mobilizacijos klausimą. Po visą pasaulį yra išsisklaidę lietuvių rašytojų, menininkų, dainininkų. Jų tarpe yra ir labai gabių, kaip Argentinos lietuvių tapytojas Rimša arba Amerikos dainininkė Katkauskaitė. Jei jų nebutų galima galutinai Lietuvoje perkurdinti, bent butų galima juos pakviesti Lietuvoje pagyventi. Čia galėtų daug padėti Kulturos Fondas, rengdamas viso pasaulio lietuvių kurybos parodas, suvažiavimus ir tt.

Gali kilti klausimas, ar užsienių lietuviai norėtų gryžti į Lietuvą, kur gyvenimas yra daug vargingesnis ir sunkesnis. Tačiau nereikia užmiršti, kad jie yra musų emigracinių ir koloninių pionierių vaikai, kuriuose dar naujakurių pergyventu vargu kibirkštis dar rusena. Bent tie lietuviai studentai, kurie gryžta į Lietuvą kuriam laikui ir kurie gauna progos užsikabinti už kokio darbo, nėra linkę gryžti. Ypač nėra linkusios gryžti mergaitės.

Skomantas.

Musų Korespondentai Apie Bendrą Lietuvių Veiklą Amerikoje

Aukos Lietuvos reikalams

Lietuvos konsulatas Chicagoje gavo ir šiuo maloniai skelbia sekamas aukas Lietuvos reikalams:

Apsigynimo Fondui

Chicago, Illinois Steponas Krevė, per J. A. Mickeliuną $5.00
Simano Daukanto Draugijos nariai, per sekr. Petrą Killis 9.00
Kražiečiai, per D. Trakšelį, vienam šautuvui Kražių šaulių buriui 21.00
Somerville, Conn. Antanas Brazinskas, per A. L. R. K. Federacijos sekr. L. Šimutį 200.00
(Lietuvos Laisvės Paskolos bonais)

Klaipėdos pabėgėliams šelpti

Pittsburgh, Pa. "Jaunieji Lietuviai Pittsburghe", per iždin. S. Aleliuną 10.00
Somersville, Conn. Antanas Brazinskas, per A. L. R. K. Federacijos centro sekr. 50.00
(Lietuvos Laisvės Paskolos bonu)

Šventosios Uosto statybai

Chicago, Ill. Kražietis B. Trakšelis 5.00
Kražietis Močys Šveikauskas 5.00
Jo jaunametis sunus Mykolas Šveikauskas 1.00

Viso aukų gauta ir Lietuvon pasiųsta $306.00

Visos konsulate gaunamos aukos tuoj pakvituojamos, laikraščiuose skelbiamos ir į atatinkamus fondus pervedamos. Visiems aukotojams reiškiamas nuoširdus **ačiu.**

Lietuvos Konsulatas,
100 East Bellevue Place,
Chicago, Illinois.

Lietuvos generalio konsulato New Yorke aukų pakvitavimas Nr. 14

Apsigynimo reikalams

Franas Aleksis, Brooklyn, New York $5.00
Šv. Jurgio Draugija, Rochester, New York (per M. Ventį) 25.00
Šv. Petro ir Povilo Draugija, Rochester, New York (per M. Ventį) 25.00
Joseph Shaull, Studa, Pa. (per dienraštį Vienybę) 1.00

Klaipėdos tremtiniams

SLA 234 kuopa, Great Neck, New York (per J. P. Yogį) 5.00
Stanislovas Laurutis, Philadelphia, Pa. (per Lithuanian Merchants Association sekretorių P. Staniškį) 5.00
Joseph Shaull, Studa, Pa. (per dienraštį Vienybę) 1.00

Viso — $67.00

Lietuvos generalio konsulato New Yorke aukų pakvitavimas Nr. 15

Apsigynimo reikalams

Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros pirmas apskritis, Dorchester, Mass. (dviem šautuvams) per Juozą Lekį $42.00
Waterburio Lietuviškų Organizacijų tarpsrovinio pikniko, įvykusio liepos 9 dieną, 1939 m., pelno pusė 56.77
(Dalyvavo šios organizacijos: Lietuvių Piliečių Politiškas kliubas, Lietuvių Neprigulmingas Kliubas, Lietuvių Vaizbos Butas, Lietuvių Kongreso skyrius, Lietuvių Katalikų Federacija, Susivienijimo Lietuvių Amerikoje 11 kuopa, Waterburio Lietuvių Šviesos Draugija). Prisiųsta per Kastantą Ramanauską.

Klaipėdos tremtiniams

Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros pirmas apskritis, Dorchester, Mass. per Juozą Lekį 10.00
Abromas Mogiliauskas, Brooklyn, New York 1.00
Waterburio Lietuviškų Organizacijų tarpsrovinio pikniko, įvykusio liepos 9 dieną, 1939 m., pelno pusė 56.77
(Dalyvavo šios organizacijos: Lietuvių Piliečių Politiškas Kliubas, Lietuvių Neprigulmingas Kliubas, Lietuvių Vaizbos Butas, Lietuvių Kongreso skyrius, Lietuvių Katalikų Federacija, Susivienijimo Lietuvių Amerikoje 11 kuopa, Waterburio Lietuvių Šviesos Draugija). Prisiųsta per Kastantą Ramanauską.
Kanados Lietuvių Lietuvos Liaudžiai Ginti Komiteto skyrius, Sudbury, Ont., Kanada, per J. Brazdžių 7.08

Šventosios uosto statybai

T. Girkelis su žmona, Brooklyn, New York .. 5.00

Viso — $178.62

1 pastaba: Šią sumą generalis konsulas š. m. liepos 29 dieną išsiuntė atatinkamoms įstaigoms Lietuvoje, čekiu Nr.

2 pastaba: Aukų pakvitavime Nr. 13 paskelbta, kad Lietuvių Literaturos Draugija, Pittsburgh, Pa. aukojo Klaipėdos tremtiniams $50.00. Šiuo pataisoma, kad šią auką paskyrė Lietuvių Mokslo Draugija, Pittsburgh, Pa. (per A. Žvirblį).

So. Boston, Mass.

Penkių metų radio sukaktuvių piknikas

Jau artinasi laikas prie senai rengiamo pirmo Liet. Radio Korporacijos 5 metų sukaktuvių pikniko, kuris įvyks rugpjučio 27 d., Keistučio Parke, East Dedhame, pradedant pirmą valandą po pietų. Šis piknikas bus įdomus ir tikrai linksmas. Programas bus įvairus, kad palinksmint jaunus ir suaugusius, vyrus ir moteris, vaikinus ir merginas. Anksti po pietų bus sulošta įdomi Soft-ball game tarp South Bostono Lietuvių Piliečių Kliubo ir Montello Franklin Kliubo. Atvažiuos iš Nashua, N. H., linksmi dainininkai Nashuės lietuvių vyrų grupė, vadovaujant gabiam ir populiariam dainininkui Jonui Tamulioniui. Dainuos žinomos radio dainininkės Šešios Birutės, vadovaujant Valentinai Minkienei. Senovės lietuviškus tautiškus šokius šoks gražiuose lietuviškuose kostiumuose šokikių grupė, susidariusi iš šešių Biručių ir iš So. Bostono Gabijos choro. Ši šokikių grupė ruošiasi prie New Yorko Pasaulinės Parodos, Lietuvių Dienos programe dalyvauti. Panelė Baronaitė, kuri ves šokius Lietuvių Dienoj, mokina šią grupę šokti. Taipgi linksmins ir gros populiarus Longino Buinio, Jr., Cavaliers radio orkestras šokiams.

Turėsime turtingą ir žavėjantį kailinių paltų parodą, kurią statys žinoma didžiausia Amerikos kailinių paltų krautuvė, I. J. Fox Kompanija. Šioji krautuvė turi savo skyrius didžiausiuose Amerikos miestuose. Matysite $25,000 vertės neapsakomai gražius kailius, kuriuos rodys gražios lietuvaitės, modelistės. Šią puikią ir įdomią parodą ves gerai žinomas gabus jaunas lietuvis atstovas I. J. Fox krautuvės, Bernardas Koritis. Matysite puikių kailinių paltų ir sužinosite kokios mados bus šį rudenį. Visas pikniko programas ir dalyviai bus nutraukti judamuose paveiksluose (moving pictures).

Gerbiamieji, daug kas jumis laukia Lietuvių Radio Korporacijos piknike, kuris įvyks rugpjučio 27 d., Keistučio Parke, East Dehhame. Tai bus pirmas toks šios korporacijos piknikas.

Steponas Minkus,
Vedėjas.

Kenosha, Wis.

Svečiai iš Honolulu

Malonu buvo susitikti mums kenoshiečiams su jaunų dienų darbuotoju Vytautu Brazevičium, kuris atvyko net iš Honolulu, Hawaii salų aplankyti savo tėvelius, brolius ir seserį, su kuriais neteko sueiti per 20 metų.

Vytautas budamas iš prigimties turbut revoliucionierium, nutarė kelionę atlikti nepaprastu budu, per platųjį Pacifiko okeaną plaukė laiveliu 36 pėdų ilgio, kurį pats pabudavojo liuosu laiku, pagelbstint žmonai Lorai, turinčiai tokias pat mintis kaip ir jos vyras. Statymas laivo, kad butų galima atlikti kelionę per didįjį vandenyną, nėra jau taip lengvas darbas, todel jiems užėmė apie šešis metus prirengti laivelį tinkamai. Žinoma reikia turėti omenyje, kad ir lėšos buvo didelės, tad reikėjo dėti atliekamus nuo gyvenimo pinigus į statybą.

Vytautas, kuris dabar vadinasi Fred E. Truman, turi atsakomingą darbą, kaipo užveizda atletikos pastatų ir prirengimų Honolulu Universitete, o ponia Truman yra mokytoja "Teachers College" arba mokytojų seminarijoje.

Daugumas gal pamanys kodel buvo pakeista pavardė. Iš jaunų dienų jisai buvo susižymėjęs gabumais žurnalistikoje, tad tarnaudamas kariuomenėje pradėjo rašyti į laikraščius ir žurnalus, gaunant atlyginimą už darbą. Kariška valdyba uždraudė jam rašyti pirm negu straipsniai nebus peržiurėti. Negalėdamas susitaikyti su tuo patarkymu, pakeitė savo pavardę, kurią vartoja ir išėjęs iš kariuomenės, nes kaipo rašytojo tas vardas jau buvo pusėtinai žinomas.

Nežiurint to, kad jam per ilgą laiką neteko sueiti su lietuviais, bet dar vartoja lietuvių kalbą gana gerai ir nuolatos skaito lietuviškus laikraščius.

Draugams buvo didelė garbė sutikti svečius, arba kitaip sakant, pirmą lietuvį, kuris perplaukė Pacifiką, mažame žėgliniame laivelyje. Nors laiko buvo labai mažai, Kenoshoje svečiai išbuvo tik 5 dienas, bet per pasidarbavimą Jono Martino, ant greitųjų surengta sutiktuvių ir išleistuvių vakarienė, Paris Gardens. Savininkė ponia B. Kancius pavaišino svečius skania vakariene, o garbės svečiai, Fred ir Lora Truman, papasakojo įspudžius iš kelionės, taipgi apie gyvenimą salose.

Dalyvavo vakarienėje šie asmenys: Mr. ir Mrs. Fred E. Truman, Mr. ir Mrs. John Naumczik, Mr. ir Mrs. B. V. Johnson iš Altoona, Fla., Mr. ir Mrs. Kazimer Braze, Mr. ir Mrs. Edward Braze, Mr. ir Mrs. Henry P. Braze, Mr. Vladas Papoll, Mr. ir Mrs. John Braze, Mr. ir Mrs. John Martin, Councilman, Mr. ir Mrs. Shimanauskas, Mr ir Mrs. John Poteliunas, Mr. ir Mrs. Peter Saltmeris, Mr. ir Mrs. Eugen Untulis, Mr. ir Mrs. Vladas Jakutis, Mr. Joseph Baubonis, Mr. Ralph Putman, Mr. Kazimer Marzeiko, Mr. Joseph Machulis, Mr. John Kasparas, Mr. Adolph Glass, Mr. Henry Laban, Mr. Felix Povelanskis, Mr. ir Mrs. Anthony Valis, Mr. ir Mrs. Ben. Kanczis ir Mr. R. Gurski.

Atminčiai įteikta tinkamos dovanėlės ir palinkėta laimingos kelionės. **H. L.**

Los Angeles, Cal.

Iš Californijos lietuvių veikimo

Į Californiją šią vasarą privažiavo daug lietuvių atostogas praleisti. Californijos pajuris svečiams labai patinka, nes apleisdami, kiekvienas prižada kitais metais vėl apsilankyti.

Tarp daugelio atvykusių svečių teko susipažinti su keliais jaunais lietuviais studentais, kurie yra atvažiavę į Californiją amato mokslus baigti. Mat Californijoj amato mokslą užbaigti sąlygos yra daug geresnės. Čia paminėsiu kelis tų studentų vardus: Walter Sodaitis, 68 Mauger Street, Brooklyn, N. Y., studentas Diese and Gas Maintenance Engineering and Machine Shop Practice; Paul Nashleanas, 213 S. Westcott Street, iš Sioux City, Iowa, studentas Diesel and Gas Maintenance Engineering and Power and Machine Shop Practice; J. F. Kemzura, 101 So. Broad Mt. Ave., Frackville, Pa., Radio and Television Engineering studentas. Visi trys studentai išvažiavo į savo namus gavę diplomus.

F. Kemzurą supažindinau su p. Antanu Nikunu, kuris iš profesijos yra patalogas, ir apie kurį jau plačiai buvo rašoma Tėvynėje. Šia proga noriu paminėti, kad F. Kemzura yra labai gabus ir savo gabumą jis parodė padarydamas puikų naują radio p. Nikunui. Vėliau p. Ninukas patarė Kemzurai studijuoti paišybą kartu su kitais p. Nikuno paišybos mokiniais. Po kelių mėnesių p. Kemzura visus labai nustebino, nes pasirodė, kad jis gana gabus ir paišyboje.

Liepos 1 d. pp. Nikunai savo namuose surengė išleistuves studentui F. Kemzurai. Visi svečiai linkėjo Kemzurai geriausio pasisekimo.

Rugpjučio 6 d., SLA nario, Andrio Šereikos namuose buvo surengtas siurprizo balius, jo 60 metų sukaktį paminėti. P. Sereikienė sukvietė burelį jo draugų, daugiausia SLA narių, kurie sunešė daug gražių dovanų. Po skanių pietų draugai šnekučiavosi ir laukė vakarienės, kada stalas vėl buvo apkrautas skaniais valgiais ir gėrimais. Taip svečiai sulaukė vėlumos ir linkėdami p. Šereikai dar daug linksmų metų sulaukti išsiskirstė į savo namus.

Rugpjučio 13 d. buvo paminėta Lietuvių Moterų Labdarybės kliubo dviejų metų sukaktis. Šia proga buvo surengtas išvažiavimas su skaniais pietais Arrayo Seco parke. Dar prieš 12 val. suvažiavo daug automobilių su komiteto nariais, kurie atvežė pietus. Girdėjau, kaip Labdarybės kliubo pirmininkė nusiskundė, kad jinai kartu su iždininke dirbo per visą naktį gamindamos varškiečius del išvažiavimo. Kadangi diena buvo labai šilta, tai daug žmonių į išvažiavimą neatsilankė, bet nuvyko į pajurį. Išvažiavime žmonių buvo apie 100.

Atostogoms pasibaigus Lietuvių Moterų Labdarybės kliubas vėl pradės energingai veikti lietuvių naudai. Visos tautiškų pažiurų moterys kviečiamos prisirašyti prie šio kliubo. **Ona Lužienė.**

Philadelphia, Pa.

Paremkime Lietuvių Dieną

Pasaulinės Parodos Lietuvių Dienos komitetas širdingai prašo visų be skirtumo lietuvių piniginės paramos, tikriau sakant, lietuvių vardo išlaikymui Pasaulinėje Parodoje New Yorke šią vasarą.

Lietuvių puošnų pavilioną, kurio pastatymas kainavo penkiasdešimts tukstančių dolerių, pati Lietuva apmokėjo. Bet prie išlaikymo, padengimo išlaidų parodos metu norima, kad Amerikos lietuviai prisidėtų. Įvairių iškaščių yra daug. Kelios ypatos turi ten buti, prižiurėti ir lankančiai kasdien įvairiai publikai apie Lietuvą ir lietuvius gražiai perstatyti ir paaiškinti. O rugsėjo 10 d. Lietuvių Dienoje įvyks visų lietuvių pastangų ir darbų apvainikavimas, kuomet iš visų kraštų suvažiuos tukstančiai lietuvių Pasaulinėn Parodon pasirodyti pasaulio tautų šeimoje. Tuomet bus nieko nevertas tas lietuvis, kuris galėdamas neprisidėjo ar su dalyvavimu Lietuvių Dienoje, arba bent su maža pinigine auka.

Lietuvių Dienos komitetas daug kartų per spaudą ir gyvu žodžiu prašė ir tebeprašo piniginės paramos. Tam tikslui patarė surengti išvažiavimus, vakarus, rinkti garsinimus į Lietuvių Dienos programo knygą ir kitaip. Draugijų prašo paaukoti stambesnes sumas, pavienių — mažesnes. Taipgi tam reikalui po lietuvių kolonijas yra platinami tam tikri pagaminti Lietuvių Dienos ženkleliai-guzikėliai po 25c. Tą ženklelį kiekvienas lietuvis turėtų butinai įsigyti ir su pasididžiavimu viešai dėvėti. Philadelphijoje kalbamus ženklelius galima gauti pas Petrą Staniškį, 653 N. 11-th St.; pas Kazį Dryžą, Franą Puką, Antaną Mitchell ir pas kitus. Neatidėliojant tuojau ženklelį įsigykime, nes parama sekmingai Lietuvių Dienai kaip tik dabar yra reikalinga. **Fr. Pukas.**

Cleveland, Ohio

Antras Šv. Jurgio parapijos piknikas Lietuviškos vestuvės

Rugpjučio 20 dieną kaip dar niekados, clevelandiečiai turės progos pamatyti lietuviškas vestuves, kurios bus antrame šių metų Šv. Jurgio parapijos piknike, Bastas Grove darže, 6323 Turney Rd., ten kur buvo pereitas šios parapijos piknikas.

Apart visų kitų pasilinksminimų, šokių, žaidimų ir gardumynų, kaip šalto alaus, skanaus surio, "hot dogs" ir tt., šiuo kartu piknikieriai pamatyts tai ką jau labai senai nematė — tikras senoviškas lietuviškas vestuves. Kas bus tie laimingieji ir jų pabroliai ir pamergės, svotai ir piršlys, paaiškės tik piknike. Dabar tik galima pasakyti, kad bus didelė veselia, iš apie dešimts porų. Du svotai ir dvi svočios atvažiuos į pikniko daržą tuojau po šliubo, t. y. apie ketvirtą valandą.

Dainuos senovės lietuvių vestuvių dainas, šoks ir linksminsis viduryje sodo ant estrados. Paskui svočios dalins surius, pyragus visai publikai, o vaikučiams bus beriamos cukerkos rieškėmis, ir kuris kiek pagriebs, tai bus jo. Paskui užbaigimui vestuvių visa veselia eis į didžiąją šokių salę su Jono Aponaičio orkestra ir jaunieji svotai, pamergės ir visa publika šoks lietuviškus šokius. Po vestuvių, tęsis angliški šokiai jaunimui.

Taigi neužmirškite visi senesni žmonės susirinkti į šį milžinišką pikniką ir pamatyti vestuves, kokios jos budavo Lietuvoje.

Garsiakalbis — naujanybė

Šiame piknike dar pirmu kartu Clevelande bus suvestos vielos ir prijungtas garsiakalbis, kad butų galima aiškiai girdėti vestuvninkų dainos ir žodžiai ir ką pasakys jaunųjų tėvai, svočios ir tt.

Tas viskas bus šio mėnesio 20 d., Bastas Grove darže, 6323 Turney Rd. Važiuoti reikia E. 93-rd gatve iki Turney Rd., o Turney Rd. iki 6323 Bastas Grove daržo.

Veselninkas.

Wilkes Barre, Pa.

Pasaulinės Parodos reikalu

Wyoming Klonio lietuvių R. K. parapijų chorai smarkiai rengiasi į Lietuvių Dieną, kuri įvyks rugsėjo 10 dieną Pasaulinėj Parodoj, New Yorke.

Savaitė laiko atgal "Dainos Draugijos" ekskursijos komisija muz. J. J. Šaučiunas ir muz. P. J. Karašauskas buvo nuvykę į New Yorką, kur galutinai užbaigė tvarkyti ekskursijos reikalus.

Taipgi aplankė ir apžiurėjo Lietuvos Pavilioną Parodoj ir pasimatė su p. J. B. Laučka, komiteto pirmininku ir prof. J. Žilevičium, dainų dirigentu. Plačiai apkalbėta visas programas Lietuvių Dienos ir ekskursijos komisija yra pilnai tuo patenkinta. Wyoming Klonio lietuvių ekskursija apsistos vienam iš gražiausių viešbučių Hotel New Yorker, 34-th Street ir 8-th Ave., New York. Šiame viešbuty apsistojusieji svečiai turės didelį patogumą, nes tik vienas blokas iki Pennsylvania stoties, kur gaunami traukiniai, kurie be sustojimo nuveža į parodos vietą tik už 10 centų.

Dainos Draugijos ekskursija į Pasaulinę Parodą išvyks rugsėjo 9 dieną, 8 valandą iš ryto, o atgal gryš pirmadienį, rugsėjo 11 d., 11 valandą vakare. Važiuosime gražiais Frank Martz busais. Į parodą važiuoja šie chorai: Šv. Pranciškaus parap., Miners Mills; Šv. Kazimiero parap., Plymouth; Šv. Kazimiero, Pittston; Šv. Marijos Apreiškimo parap., Kingston; Šv. Onos parap., Luzerne; Šv. Trejybės parap., Wilkes Barre ir Šv. Juozapo parap., Scranton.

Iki šiol jau užsiregistravo 360 asmenų, kurie pripildys 10 busų. Kadangi daug žmonių nori vykti kartu su chorais į Lietuvių Dieną, tai komisija pasistengė gauti dar keletą vietų viešbuty. Visi, kurie nori vykti su chorų ekskursija, prašomi registruotis. Registracija užsidaro rugpjučio 22 dieną.

Registracijos reikalais malonėkite kreiptis pas komisiją: Jonas J. Šaučiunas, 183 Zerbey Ave., Kingston, Pa. Phone 7-3311. Petras J. Karašauskas, 13 Garraham Ave., Lynwood-Wilkes Barre, Pa. Phone 2-5243.

Dainos Draugija taisosi uniformas. Kadangi yra pageidavimas, kad kuodaugiausia lietuvių butų uniformose, tai ir Dainos Draugija neatsiliko ir turės savo uniformas. Tam tikslui rengia Wyoming Klonio Lietuvių Dieną Darbo Dienoj (Labor Day) rugsėjo 4 dieną, Sans Souci Parke. Dienos pelnas skiriamas draugijos nariams uniformų iškaščiams padengti. Bus gražus muzikalis programas ir kiti įvairumai. **X. X.**

Paterson, N. J.

Dar del Lietuvių Dienos Pasaulinėje Parodoje

Kaip jau yra žinoma, vietos lietuvių draugijos, Šv. Kazimiero, LUNP Kliubas, L. Sunų ir Dukterų, SLA 101 kuopa ir Moterų Kliubas, yra išrinkę atstovus, kurie bendrai ir gana aktyviai darbuojasi, kad suagituoti **visus** vietos lietuvius į vieną burį ir busais važiuoti **rugsėjo (September) 10 dieną, į Lietuvių Dieną Pasaulinėje Parodoje.**

Draugijų atstovų valdybos vardu, pirm. Sakat, sekr. J. Sprainaičio ir iždin. J. J. Dulkės, prašau visų, kurie važiuosite, įsitėmyti ir **nesivėluoti,** nes busai išeis nuo bažnytinės svetainės **9 val. ryte,** o **ne** 10 val. kaip ant tikietų pažymėta. Didžiuma tikietų pirkėjai nori anksčiaus nuvykti ir daugiau matyti tų įspudingų reginių Pasaulinėje Parodoje, ne vien tik lietuvių dienos programą. Kelionės tikietas, ten ir atgal, **$1.00** ypatai. Minėtas komitetas darbuojasi, kad sudaryti grupę lietuvių, buvusių pasaulinio karo veteranų su uniformomis ir šautuvais, kaipo patersoniečių "fruntas".

Tikietai bus pardavinėjami **tiktai iki rugsėjo 4 dienos,** nes reikia išanksto žinoti kiek bus publikos ir kiek paimti busų, kad visus pripildyti.

Visi įsitėmykit laiką ir vietą! **P. Sakat.**

Wilkes Barre, Pa.

Wyoming Klonio chorai važiuoja į Pasaulinę Parodą

Šeštadienį, rugsėjo 9 d., 8 val. ryte, Wyoming Klonio Dainos Draugija susidedanti iš šešių tos apielinkės chorų, dešimčia busų išvažiuoja į New Yorko Pasaulinę Parodą.

8 val. ryte įvairiuose miesteliuose busai paims choristus, jų gimines ir draugus. Paskirtoj vietoj pakely busai suvažiuos ir iš čia sykiu visi, su užrašais Lithuanian Choirs Association of Wyoming Valley, Pa., patrauks į New Yorką.

Yra rezervuotos vietos Hotel New Yorker ir ten visi apsistos. New Yorke nakvos dvi naktis. Namo gryš pirmadienio naktį.

Wyoming Klonio chorai yra gerai organizuoti ir gerai dainuoja. Sulyg muz. J. Žilevičiaus pranešimo, Wyoming Klonio chorai geriausiai dainuoja už kitus Amerikos lietuvių chorus. Parodoj chorai dalyvaus kostiumuose.

Daugelis Wyoming Klonio lietuvių norėtų važiuoti su chorais, bet nežino ar gali ir kur del važiavimo kreiptis.

Šiuos žodžius rašantis sužinojo, kad norintieji važiuoti į New Yorko Pasaulinės Parodos Lietuvių Dieną, gali važiuoti su chorais. Kelionė ten ir atgal ir už dvi naktis nakvynės — $9.50. Kurie nori važiuoti, tai tuojau susižinokite su muz. J. J. Šaučiunu, 183 Zebry Ave., Edwardsville, tel. 7-3311. Nelaukit paskutinės dienos užsiregistravimui, paliksit nevažiavę. Norintys važiuoti užsiregistruokit tuojau, nes iškalno turi but pranešta viešbučiui ir busų kompanijai, kad žinotų kiek žmonių važiuoja.

Važiuosiu ir Aš.

Kiekvienas SLA. narys privalo naktų nemiegoti, kol jis neprirašys prie Susivienijimo savo geriausio draugo.

Philadelphia, Pa.

Visi į Lietuvių Dieną

Rugsėjo 10 d. bus didžiausias lietuvių suvažiavimas, ne tik iš Philadelphijos ir apielinkių, bet ir iš viso pasaulio, į istorinę **Lietuvių dieną** pasaulinėje parodoje, New Yorke. Tai svarbiausia ir žymiausia šios gentkartės visų lietuvių pasirodymo diena. Tikra retenybė. Todel ir pasirodykime pasauliui, jog lietuviai yra vieningi, susipratę, kulturingi ir norime lygių teisių tautų šeimynoje.

Rugsėjo 10-tą visais keliais tikri lietuviai važiuos į pasaulinę parodą. Bus pilni traukiniai, laivai, autobusai ir pilnutėliai savieji lietuvių automobiliai. Jei į pajurį, paprasta lietuvių ekskursija (į Wildwood, N. J.), neturinti jokio istorinio pobudžio, keletas tukstančių lietuvių vien iš Phila. nuvyksta, tai į **Lietuvių Dieną,** musų pasižymėjimo dieną, turėsime daug skaitlingiau pasirodyti. Kaip tik tame musų sekmadieny, rugsėjo 10 dieną, iš Phila. į New Yorką ir atgal, pripuola paskutinė patogi vasarinė ekskursija nupiginta kaina, Penn. geležkeliu. Nuvykimas maždaug ima valandą ir pusę laiko. Ir kitokiais budais yra palengvintas nuvažiavimas į Pasaulinę Parodą, kurioje labai daug įdomybių galėsime kartu pamatyti.

Todel visi be skirtumo lietuviai, seni, viduramžiaus ir ypač jaunimas, nors ir oras blogas butų (oras bus geras), butinai važiuokime į Lietuvių Dieną rugs. 10-tą. Kaip žinome tos istorinės Lietuvių Dienos programa bus labai įdomi ir žavėtina. Tai iki pasimatymo prie Lietuvos paviliono.

Fr. Pukas.

Ekskursija į Lietuvių Dieną

Hartford, Conn. — Hartfordo ir apielinkės lietuviai rengiasi skaitlingai dalyvauti Pasaulinėje New Yorko Parodoje Lietuvių Dienoje rugsėjo 10 d. Hartforde įsisteigęs tam tikras komitetas, kuris nusamdė specialį traukinį iš Hartfordo stoties 7 val. ryte (lygiai, be susivėlinimo) rugsėjo 9 d., šeštadienyje ir gryš į Hartfordą iš Pennsylvania stoties New Yorke rugsėjo 10 d. 12 val. vidurnaktyje. Nuvažiuoti ir parvažiuoti (round trip) kelionė vienam $2.50 su ta sąlyga jei susidarys 300 ar daugiau keleivių. Hartfordo komitetas dirba entuziastiškai ir pasitiki geriems lietuvių norams ir pasistengimams kad ištiesų susidarys 300 keleivių ir visi ekskursantai turės progos pabut New Yorke lygiai dvi dienas ir pamatyti visą Pasaulinę Parodą, o svarbiausia Lietuvių Dienos iškilmes rugsėjo 10 d. Komitetas maloniai visų prašo kuogreičiausiai kreiptis prie komiteto ar tikietų pardavinėtojų (kom. pirm. Just. Balsis, 51 Capitol Ave., Hartford; sekr. Ant. Kaunietis, 159 Russ St., Hartford); tikietus pardavinėja visų draugijų valdybų nariai ir žemiau pasirašęs šiuo adresu: 904 Broad St., agenturos raštinėje.

Tikimės, jog Hartfordo ir iš apielinkių greitai susidarys 300 ekskursantų ir visi ekskursantai, pasinaudoję šia proga, įgys gerus įspudžius ir naudingus laikus.

Tat kuogreičiau įsigykite tikietus.

Jonas Sekys,
904 Broad St.,
Hartford, Conn.

Pyktis, pavydas, neapykanta ir tinginys negali turėti vietos Susivienijimo brolių ir seserų širdyse.

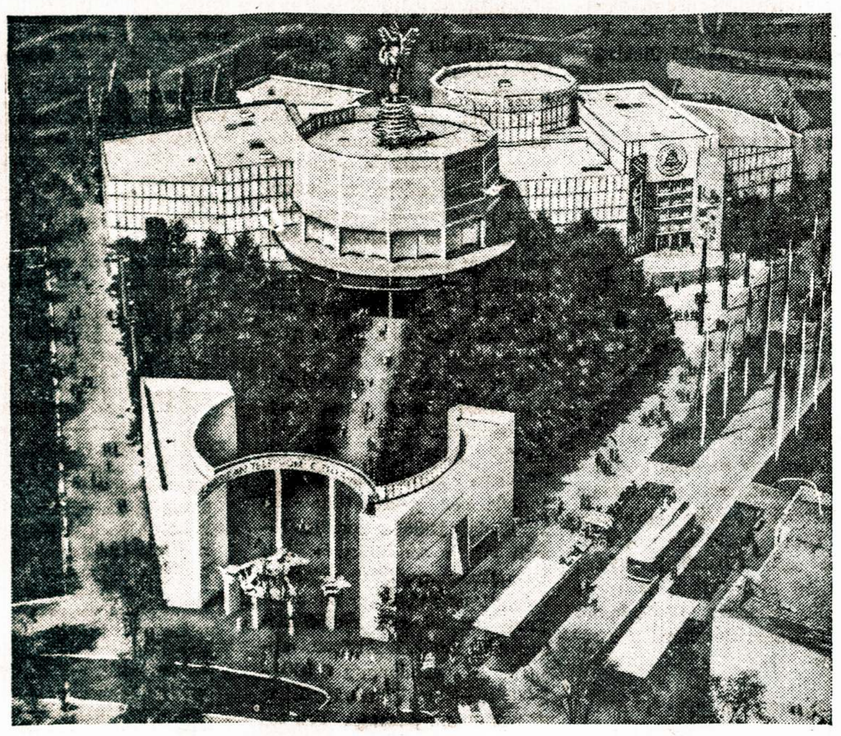

BELL Telephone kompanijos pavilione vaizdas žiurint iš Trylon ir Theme Plaza pusės New Yorko Pasaulinėje Parodoje. Viršuje matosi 27 pėdų aukščio paauksuota stovyla vaizduojanti susisiekimo jiegą. Taipgi matosi ir kiti budinkai, kuriouse randasi kalbančioji mašina "The Voder", demonstravimas tolimų pasikalbėjimų telefonu, svečių kambarys, klausos išbandymas ir balso vaizduotojas.

Musų demokratiškas tikėjimas

Harry Emerson Fosdick

Dr. Fosdick yra vienas iš garsiausių liberališkų ministrų Amerikoje, pastorius Riverside Bažnyčios New Yorke, profesorius praktiškos teologijos Union Theological Seminary ir autorius daugelio knygų. Dr. Fosdick'o straipsnis yra šeštas iš eilės straipsnių apie demokratiją, kuriuos garsųs čiagimę ir kitataučiai amerikiečiai rašo del Foreign Language Information Service. Pareikštos mintys yra autorių.

Mes manome, kad musų tėvai įsteigė demokratiją, mums ją perdavė ir kad mes ją priėmėm. Bet dabar aišku, kad užlaikius demokratiją mes patys turime atgal atgauti tuos tveriančius dvasiškus faktorius, kurie originališkai ją įsteigė. Pirma linija demokratiško apgynimo nėra prieš išlaukio priešą, bet prieš vidujinį žudymą tų minčių ir ypatybių, kurios kiekvienoje kartoje turi vėl produkuoti demokratiją.

Demokratija nėra vien tik paveldėta. Ji turi gimti su kiekviena karta. Priguli nuo asmeniško charakteriaus ypatybių, nuo atsakomo vartojimo laisvės ir noro išklausyti ir apsvarstyti priešingas nuomones diskusuotas valstijose, nuo tokio atsidavimo visuomenės labui, kokis padaro išlaukinę prievartą, bereikalingą, nuo liuosnoriško išpildymo priedermių ką demokratija reikalauja. Ir taip demokratiškas tikėjimas ir dvasia, kurie priguli nuo ypatybių, kurios nėra priverstinos, turi gimti kiekvienoje naujoje kartoje. Ir jeigu vidujiniai dvasiški faktoriai, kurie įsteigė demokratiją pirmoje vietoje, nebus visuomet atnaujinti — jos išlaukinės formos supus.

Širdis demokratijos ne toks politiškas procesas, kaip dvasiškas tikėjimas, kuris įvertina ir tiki į asmenius. Niekur kontrastas tarpe demokratijos ir diktatorystės taip aiškus kaip čionai. Diktatorystės sako, kad asmuo egzistuoja vien tik valstijai, o demokratija sako, kad valstija egzistuoja visų pirma del žmonių. Diktatorystės į burius suvaro žmones kaip avis, juos masine propaganda hipnotizuoja ir masine priespauda juos valdo. Demokratija tiki į žmones, nes patys žmonės prisideda prie valdymo. Kaslink šitų dviejų išrokavimų — viena demokratiška, kita diktatoriška, nėra jokio klausimo kur Kristaus mokslo genijus ir dvasia stovi. Jezus sakė: "Nėra valia tavo tėvo, jog vienas iš jo mažučių žutų". Kada jis maldavo už vieną žuvusį avinuką, už žuvusį pinigą, už žuvusį sunų, kada jis šitą sakė apie jo žmonių švenčiausią įstaigą — "šventadienis padarytas žmogui, o ne žmogus šventadieniui", kada kiekvienu atžvilgiu jis laikė, kad ypatiškumas buvo neišpasakytai brangus, Dievo numyletas ir galimas buti Dievo vaiku, jis netik statė pamatus naujo tikėjimo, bet jis statė pamatus vakarinės demokratijos, nes musų demokratija pakilo iš dviejų svarbiųjų šaltinių: iš pirmųjų graikų pabandymų su populiariška valdžia ir Kristaus nusistatymo apie žmonių vertę.

Lai žmogus nuošaliai stovi nuo demokratijos ir nuduoda, kad ją pirmu kartu mato, tai tik tada kaip lengva yra suprasti kodel diktatoriai niekina ją. Nes mes pastatome valdžią valdyti tautą ir tada atsargiai pradedame opozicijos partijas ir mažumas prieš tą pačią valdžią, ją kritikuojame ir trukdome jos darbus. Tas diktatoriams yra keistas dalykas. Bet užpakaly to visko stovi svarbus demokratiškas tikėjimas, kad yra kas nors aukščiau už valdžią, **teisybė,** kurią dar turime rasti ir vienintėlis budas ją įgyti yra žmonėms pasakyti: Nesate valdžios vergais; sau mąstykite; jeigu reikalinga, nesutikite su valdžia, priešinkitės; yra aukštesnis lojališkumas, negu valdžia, kuriai esi ištikimas. Atrodo, kad demokratija su jos mažumų mokinimais sako: "Turime klausyti Dievo, o ne vyro".

Šiomis dienomis atyda kreipiama į demokratijos išlaukinius priešus, į diktatorystes, kurios grasina karu. Tik kvailas žmogus nemato pavojaus. Bet gilesnis pavojus demokratijai gludi viduje. Gludi nelygumuose tarpe musų žmonių, kurie naikina broliškumą, naikina ištikimumą, dalina mus į ekonomiškas klesas ir padaro tikrą demokratiją negalimu daiktu. Kaip krikščionys ir tikintieji į demokratiją, mes turime žiurėti į faktą, kad galutinai nėra pasekmingos politiškos demokratijos be ekonomiškos demokratijos.

Reikia kontroliuoti didelį skaitlių gyventojų. Sentimentališkumas neturi uždaryti musų akis. Jeigu tvarka viešpataus vietoj netvarkos, paklusnumas ne anarchija, žmonės turi buti kontroliuojami. Tam tikslui yra tik du budai. Prievarta iš lauko — tai vienas. Liuosnoris, atsakomas, besitrusiantis visuomenės labui charakteris dvasiškai pagimdytas viduje — yra kitas.

Diktatorystės paeina nuo prievartos, kuomet demokratija pasilieka demokratija tik ant kiek liuosnoris, atsakomas, besitrusiantis visuomenės labui charakteris užima prievartos vietą. Bile tautoje kuodaugiau vieno turime, tuo mažiau kito. Paprastai giriame laisvę kaipo svarbiausią demokratijos įturį. Bet laisvė gali buti prakeikimu kuomet sykiu neina ir nesubalansuota su protingu atsakomu asmenišku charakteriu.

Ypatiškumo išaukštinimas, pavedimas sąžinės Dievui virš visų žmoniškų įstaigų, išpilcymas netik populiariškos laisvės, bet populiariško lygumo ir broliškumo, pastatymas žmoniškos draugijos ant perkeisto iš vidaus atgaivinto atsakomo asmeniško charakteriaus, tai nuo to priguli aukščiausios žmonijos viltys.

FLIS.

Ką man reiškia demokratija

Atsižymėjęs Amerikos darbo vadas, p. Hillman'as, buvo vienas iš įsteigėjų Amalgamated Clothing Workers of America 1914 metais, septyni metai po jo atvyko į Suv. Valstijas iš Lietuvos. Nuo to laiko jis buvo šitos svarbios unijos prezidentu. Hillman'o straipsnis yra penktas iš eilės straipsnių apie demokratiją, kuriuos rašo garsųs čiagimiai ir kitataučiai amerikiečiai del Foreign Language Information Service. Pareikštos mintys straipsniuose yra autorių.

Hillman straipsnis seka.

Tie, iš musų, gimusieji užsieny, kurie pergyvenome diktaturų prispaudimus ir baisumus, žinome, kaip tikrai įvertinti Amerikos demokratijos palaiminimus. Mums demokratija reiškia ne vien laisvo žodžio privilegiją ir pasielgimą pagal musų sąžinės paliepimo, bet reiškia progą dalyvauti proceso sutverti geresnį pasaulį, kad apsaugojus šitas pamatines teises, mes turime rasti kaip aprupint pilno laiko darbą ir ekonomišką apsaugą tiems, kurie dirba su rankomis ir protu. Tą galima atlikti tik sujungtomis pastangomis visų laisvės mylėtojų.

Šiandien spėkos veikia užsieny ir musų šaly tik sujudinimui rasinių ir tikėjimiškų fanatiškumų ir neapykantos, tikėdami taip perskirti progreso spėkas ir susilpninti jų pasipriešinimą bendram priešui ir prakirsti kelią suvaržyti ir ėjų demokratiškas teises ir laisvas įstaigas.

Šiandien, Amerikoje, labiau negu kada nors praeity yra svarbu sujungti žmonių vienybę ir apgalėti rasės ir tikėjimo artificiališkus užtvarus, kurie sulaiko juos nuo atsivienijimo apsaugoti ir paplatinti Amerikos demokratiją. Pilnai tikiu, kad Amerika nepasiduos diktaturų demagogijai ir kad suvienyti žmones stos petis į petį prie progreso tako, išrišdami problemas, kurios prieš mus šiandien stovi, rėmuose demokratiškų įstaigų.

FLIS.

Švietimo programas del 20 valstijų darbininkų

Vėliausi raportai parodo, kad WPA darbininkų švietimui klesos dabar yra įsteigtos net 20 valstijų. Dauguma klesų yra industriališkuose centruose, kur unijų nariai apsipažysta su parlamentarišku įstatymu, viešuoju kalbėjimu, darbo istorija, ekonomija, anglų kalba ir su kitais dalykais, kurie pagelbės jiems tapti tinkamais nariais generalio ekonomiško gyvenimo kaip ir tapti veiklesniais ir naudingesniais nariais del jų unijų.

Su rėmimu ir pagelba darbo vadų, vietinės unijos organizuojasi aprupinti švietimu jų narius. Pirmutinis tikslas visų šitų klesų yra supažindinti darbininkus su gyvenimo svarbiausiomis problemomis. WPA vadai vartoja nepasivišką mokinimo procesą. Galima tą procesą vadinti "išsimokinimas per veikimą". Kaip laboratorijos darbas yra reikalingas studijavimui chemijos, taip yra tėmijimas ir diskusavimas suprasti darbininkų švietimo reikalus.

Todel klesos nėra vedamos formališku budu, bet darbininkai yra nariai grupių, tokių mažų arba tokių didelių, kaip patys nariai nori, ir jie aktiviškai dalyvauja demokratiškose "duok-ir-imk" diskusijose tarpe narių ir vedėjų.

Imkime tipišką anglų kalbos burelį. Žiurėdami į klesą, matome narius nesimokinant ir neatsakinėjant į mokytojos klausimus. Randame laboratoriją. Sakysime, kad grupė studijuoja "Fair Labor Standards Įstatymą". Tas įstatymas yra svarbus kiekvienam darbininkui. Matome, kad nariai susirinkę, kai kurie stovi, kiti sėdi, kiti rankomis dirba.

Kambary matyt dokumentų. Darbininkai bando perrašyti dokumentą savo kalboje, jeigu jiems geriau sekasi suprasti kitą kalbą, negu anglų. Žodynas yra populiariškiausia knyga — jei ne vienas, tai kitas narys ją vartoja, nes reikia rasti naujų žodžių, kaip juos rašyti, ir tt.

Gerovė kiekvieno atskiro darbininko, ne kaipo draugystės nario, yra svarbiausias dalykas visose klesose. Darbininkai nori geriau suprasti anglų kalbą, jeigu tik galima rasti budą surišti tą su praktišku švietimu. Nors mokinimas anglų kalbos tipiškai perstato budus vartojamus WPA darbininkų švietimo grupėse, bet tas yra tik vienas iš daugybės pasiulytų subjektų.

Sekanti yra populiariškiausi kursai: dabartiniai įvykiai, istorija, darbo judėjimo istorija, elementariška anglų kalba, parliamentariškas įstatymas, miestų valdymas, viešas kalbėjimas, ekonomija, rašymas, drama, suvartotojų problemos, asmeniška sveikata ir sociališka hygiena, pilietystė, menas, amatai ir pasilinksminimo veikimai.

Todel darbininkų programai yra kuopilniausi ir visiems patinka. Ir unijų vadai maloniai remia tokius projektus ir aprupina susirinkimo vietas ir visus parankumus savo nariams. Reikia daugiau klesų, darbo vedėjai raportuoja ir valstijų WPA ofisai gauna daugiau ir daugiau prašymų pradėti klesas.

Nereikia už tą mokslą nieko mokėti. Klesos organizuojamos kuomet 12 ar daugiau darbininkų nori mokintis. Įvairumas dirvos priguli nuo pačių narių. Informacijas galima gauti nuo unijų vadų arba per WPA Darbininkų Švietimo Programo Superviser kiekvienoje iš sekančių valstijų: Arkansas, California, Illinois, Colorado, Goergia, Florida, Indiana, Iowa, Kansas, Montana, Mississippi, New York, Ohio, Pennsylvania, South Carolina, Utah, Washington, Rhode Island ir Wisconsin.

FAPS.

Kuopos – skyriai

Amerikos lietuviuose nuo senai užsiliko žodis, draugijos skyrių apibudinti, "kuopa". Prasmė, žinoma, tikra: susikaupę į kuopą žmonės... (kuopa — latviškos kilmės atrodo). Bet Lietuvoj dabar įvairios draugijos turi **skyrius,** o ne kuopas. Kuopa ten yra kareivių tam tikras kiekis (rušikai buvo "rota"). Ir kitomis kalbomis — draugijų **skyriai.** Žinoma, žodžio neversime kitaip, nes sunku įsigyvenusį paprotį perkeisti, kad tik butų **kuodaugiau** visokių "kuopų" — Amerikos lietuviai vistiek stipriai gyvuos! Tat, palaikykime musų kulturinių organizacijų kuopas, arba steikime jas, kur dar nėra.

Arėjas Vitkauskas.

Broliška meilė jungia Susivienijimo narius į vieną gražią lietuvių šeimyną.

LIETUVIŲ DIENOS
SVEČIŲ SUTIKIMUI
PIKNIKAS
DEXTER PARKE 74-11 Jamaica Av. Woodhaven, L. I.
(Jamaica L. vykstant, išlipt Elderts Lane)

ŠEŠTADIENĮ,
RUGSĖJO 9 D.
1939 m.

Graži Vieta Poilsiui ir Pasilinksminimui
Informacijų Stalas, Svečių Supažindinimas, Susirinkimas Organizacijų, Užkandžiai
Dainos Šokiai Muzika

Aplankykite Lietuvos Paviljoną Pasaulinėje Parodoje
Dėl platesnių informacijų rašykit į *Vienybę, Pre-Lithuanian Dau Committee* 193 Grand St. Brooklyn, N.Y.

ŠTAI JUMS PROGA

"Naujoji Gadynė" — Vienas Doleris Metams

DEVYNI METAI kaip leidžiama populerus savaitraštis "Naujoji Gadynė". Dabar nutarta leisti du kartu į savaitę. Tuo tikslu musų bendrovės direkcija paskelbia vajų ir tikisi gauti 1,000 naujų skaitytojų.

"NAUJOSIOS GADYNĖS" reguliarė kaina 2 doleriai metam. Bet dabar, ruošiantis prie du kart savaitinio laikraščio, naujiem skaitytojam toji kaina ant pusės nukertama — už vieną dolerį metams.

VIENAS DOLERIS metams už savaitinį aštuonių puslapių laikraštį—pirmas tos rušies bandymas Amerikos lietuvių spaudos istorijoj.

NAUDOKITĖS tuo musų pasiulymu šiandien ir rytoj; nelaukit ir neatidėliokit, nes terminas gaut "Naująją Gadynę" už vieną dolerį metams yra trumpas ir nebus prailgintas.

PRIEŠINGAI, musų bendrovės direkcija rezervuojasi teisę savo pasiulymą atšaukti, kaip greitai ji matys reikalą tatai daryti.

RAŠYDAMI MUMS kartu įdėkite vieną dolerį — jųs gausit populerų 8 puslapių laikraštį. Adresuokite taip:

NAUJOJI GADYNĖ
220 Leonard Street Brooklyn, N. Y.

Šimtai Kontestantų
VISOSE LIETUVIŲ KOLONIJOSE UŽRASINĖS
NAUJIENAS
25 Metų Jubiliejinis
MUSŲ
KONTESTAS
PRASIDĖJO SAUSIO 2, 1939.

PAREMKIT SAVO MIESTO KONTESTANTĄ ARBA UŽSIRAŠYKIT TIESIOG PER

"NAUJIENAS"
1739 SOUTH HALSTED STREET
CHICAGO, ILLINOIS

Metams Suv. Valstijose $5.00
Prisiųsim Susipažinimo kopiją NEMOKAMAI.

Žinios iš Lietuvos

Klaipėdos uosto eksploatacija

Jau įsteigta akcinė bendrovė Klaipėdos uostui eksploatuoti. Toje bendrovėje akcininkais dalyvauja Lietuvos ir Vokietijos valstybės iždai: Lietuvos — su 60,000 markių, Vokietijos — su 40,000 markių. Liepos 19 d. įvyko pirmas tos bendrovės akcininkų posėdis, kuriame buvo priimtas Berlyno sutarties bendrovės statutas ir išrinkta taryba. Iš lietuvių pusės išrinkti Ernestas Galvanauskas, bendrovės tarybos pirmininku, ir nariais inž. J. Augustaitis ir buvęs gubernatorius Gailius; bendrovės direktoriu išrinktas Vl. Statkus. Iš vokiečių pusės bendrovės tarybon išrinktas Minke, o antrą atstovą vokiečiai dar deleguos.

Liepos 21 d. į Klaipėdą atvyko iš Vokietijos gilumos 100 studentų ir studenčių, kurie išskirstyti atskiruose ukiuose padėti laukininkams rugius pjauti ir kitus lauko darbus dirbti.

Liepos 23 d. Rambyno kalne buvo nacionalsocialistų karių sąjungos sąskrydis ir demonstracija, kurioje dalyvavo apie 5,000 asmenų bei keli žymūs nacių veikėjai. Vokiečiai dabar Rambyną jau pradėjo vadinti "Rombinus, senoji prusų karžygių pilis" ir stengiasi išdildinti Rambyno lietuviškąją praeitį.

Vokiečiai pagaliau leido susirinkti lietuvių evangelikų krikščioniškos labdaringos draugijos "Sandora" nariams. "Sandora" jau veikia Klaipėdos krašte per 40 metų, dar nuo Vilhelmo II laikų ir išlaiko prieglaudas, vaikų darželius, našlaičių namus ir kt.

Klaipėdos policija išleido įspėjimą prekybininkams ir ukininkams, kad liautųsi kelti kainas produktams ir prekėms, nes už tai ateityje be labai aukštų baudų bus baudžiama ir kalėjimu; net nubaustųjų pavardžių skelbimu spaudoje.

Iš Klaipėdos krašto labai daug mokytojų iškeliama į tolimesnes Vokietijos vietas. Iškeliami tie, kurie moka ir lietuvių kalbą, o jų vietoje atkeliami vokiečiai iš reicho gilumos, seni partijos veikėjai. (E.)

Pilietybės įstatymas

Šiomis dienomis Respublikos prezidentas paskelbė Lietuvos pilietybės įstatymą. Pagal šį įstatymą pilietybę įgyja šeiminiu ryšiu: ne Lietuvos pilietė, susituokdama su Lietuvos piliečiu; priimto Lietuvos piliečiu vaikai, nesukakę 18 metų amž., jei jie yra priimtojo tėviškojo valdžioje ir jei priimtasis pareiškia norįs, kad jis tą pilietybę įgytų; Lietuvos pilietybę atgavusios moters vaikai, nesukakę 18 m. amž., jei jie yra atgavusios tėviškoje valdžioje ir jeigu atgavusioji pareiškia norinti, kad jie tą pilietybę įgytų; ne Lietuvos pilietės vaikas, kuris įteisinamas ligi 18 metų amžiaus, jei jo tėvas Lietuvos pilietis.

Ne Lietuvos piliečio vaikas, sukakęs 18 m. amž., per vienerius metus sukakimo gali įgyti Lietuvos pilietybę optavimu, jei jis, ligi sukakdamas 18 m. amž., apsigyvena Lietuvoje su savo motina, atgavusia Lietuvos pilietybę ir turinčia jam tėvišką valdžią.

Lietuvos pilietis, priėmęs svetimos valstybės pilietybę, Vidaus Reikalų ministerio leidimu gali pasilikti Lietuvos pilietybę.

Lietuvos pilietis gali buti pripažintas netekusiu Lietuvos pilietybės, jeigu jis bent dvejus metus negyvena Lietutoje ir nutraukia ryšius su Lietuvos gyvenimu.

Nutraukusiu ryšius su Lietuvos gyvenimu laikomas pilietis, jei jis gyvena užsienyje beužsienio paso arba su nustojusiu galios užsieniniu pasu, arba, budamas priimtas Lietuvos piliečiu, išgyvena savo kiltojoje valstybėje bent dvejus metus be pertraukos.

Lietuvos pilietybė gali buti atimta, jei pilietis tarnauja ar yra tarnavęs be nustatyto įstatymais leidimo svetimos valstybės kariuomenėje, kariniame laivyne arba kitoje karinėje ar karinio pobudžio organizacijoje; gyvendamas užsienyje, pašauktas nestoja atlikti karinės prievolės; pabėga į užsienį iš kariuomenės, iš karinio laivyno ar iš kitokios karinės tarnybos; įstoja civilinėn svetimos valstybės tarnybon, esant tai valstybei karo padėtyje su Lietuva, arba, tokiai padėčiai atsiradus, neišstoja iš anos valstybės civilinės tarnybos arba padaro kokį veiksmą prieš valstybės saugumą ir už tai teismo nusmerkiamas kalėti sunkiųjų darbų kalėjime.

Lietuvoje apsigyvenusi moteris, susituokdama netekusi Lietuvos pilietybės gali ją atgauti, jei yra našlė ar perskirta, arba jos santuoka yra pripažinta netikra. (E.)

Mergaičių amatų mokykla

Švietimo Ministerija kreipėsi į Ministerių Tarybą, prašydama Kaune leisti įsteigti valstybinę mergaičių amatų mokyklą. Pradžioje toje mokykloje butų praeinamas audimo, mezgimo ir siuvimo skyrių kursas. Vėliau galėtų buti įsteigti ir kiti skyriai.

Šiaulių atatinkamos organizacijos įteikė Švietimo Ministerijos specialių mokslų departamentui prašymą įsteigti Šiauliuose mergaitėms siuvimo mokyklą. Prašymas svarstomas. (E.)

Perkelia gimnaziją

Nuo rugsėjo 1 d. Kretingoje atidaroma perkelta iš Klaipėdos Vytauto Didž. gimnazija. Šioje gimnazijoje pirmoji svetima kalbas bus vokiečių, o antroji — anglų. Klaipėdos lietuviams ligi šiol dar neleista atidaryti ne tik gimnazijos, bet taip pat nė vienos pradžios mokyklos. (E.)

Kėdainių statyba

Nuo šių metų pradžios Kėdainių mieste išduota 78 statybos leidimai. Pagal juos vykdomos šios naujos statybos: 6 gyvenamieji 2 aukštų muro namai, 8 gyven. vieno aukšto muro namai, 14 muro ukio trobėsių, 24 mediniai gyvenamieji namai ir 25 ukio trobėsiai. Kai kuriose vietose auga ištisai nauji miesto kvartalai. Šiuo metu sustatyta aktų ir bus nugriauta 44 lušnos. (E.)

Nauji gydytojai

Sveikatos Departamentas paskutinėmis dienomis suteikė medicinos gydytojų praktikos teises 23 jauniems gydytojams, jų tarpe 3 moterims, o dantų gydytojų diplomus gavo 9 asmenys, vienos moterys. Medicinos kandidatų laipsnius gavo net 60 asmenų, jų tarpe ir 12 moterų, kurie dabar baigė medicinos fakultetą. (E.)

Spaudos Fondo nauja buveinė

Šiomis dienomis "Spaudos Fondas" įsikurė savo naujai pastatytuose rumuose. "Spaudos Fondo" rumai pastatyti Vytauto prospekte, priešais autobusų stotį, ir yra vieni moderniškiausių, didžiausių ir gražiausių rumų Kaune. "Spaudos Fondo" rumai, palyginus su kitais Kaune esamais didesniais pastatais, yra vieni erdviausių. Pav., Prekybos ir Pramonės rumai turi apie 14 tukst. kub. metrų, o "Spaudos Fondo" rumų turis net 22 tukst. kub. metrų. Rumų apačioje, pusrusiuose, sukrauta Lietuviškoji enciklopedija, kurios vien klišių čia yra per 10 tukstančių. Toliau eina popieriaus prekių dirbtuvės, knygrišykla, spaustuvė, cinkografija, litografija, prekybos skyrius ir urmo sandėliai su kontora, direkcija, buhalterija, Lietuviškosios enciklopedijos administracija. Rumuose yra ir didelė, kokių 400 vietų salė, kurioje numatyta įrengti tarnautojams skaitykla ir darbininkų biblioteka. "Spaudos Fondas" naujuose rumuose įrengia didelį knygyną. (E.)

Nauji išvežimo keliai

Anksčiau vertės atžvilgiu apie 70—80 procentų viso Lietuvos išvežimo eidavo per Klaipėdą. Dabar išvežimas daugiausiai eina per Kretingos muitinę, butent, apie 60 proc. viso dabartinio musų išvežimo. Po Kretingos muitinės antroje vietoje yra Joniškio muitinė su 12 proc., toliau: Virbalio muitinė su 9,1 proc. Įvežime pirmąją vietą vertės atžvilgiu užima Kauno muitinė su 41,17 proc. (seniau taip pat Klaipėda). Toliau seka: Kretingos muitinė su 34,67 proc., Virbalio muitinė su 13,75 proc. ir kt. (E.)

Kražiai perstatomi

Kražiai, kaip labai senas istorinis miestas, ir savo pastatais buvo virtęs tikru lušnų miesteliu. Dabar čia įsigalėjus lietuviams prekybininkams, miestas sparčiai perstatomas; dygsta gražųs muriniai namai. Pirmą tokį namą prieš penkerius metus pastatė iš sugriautų buvusių kunigaikščio dvaro rumų plytų. Tuos rumus buvo sugriovę rusai, atidavę dvarininkams ir privatiems asmenims. Vėliau šiems namams perstatant, plytas nupirko Bivainis, kuris po 200 metų murinės statybos pertraukos pastatė murinius namus, o po jo sekė ir kiti. Dabar jau beveik visas miestelio centras yra pastatytas iš murinių namų. Šiemet taip pat statomi 4 muriniai namai, kurių savininkai yra lietuviai. (E.)

Lietuvis anglų literaturoje

Viena didžiųjų Suv. Amerikos Valstijų knygų leidyklų, Row, Peterson and Company, nesenai išleido knygą: "Best short stories for boys and girls". Knyga graži pažiurėti, puikiai atspausdinta, 512 puslapių didumo. Joje sudėta apie trisdešimts geriausių pasaulinių vaikų literaturos kurėjų-rašytojų — daugiausia pačių anglo-saksų — apysakaičių. Jų tarpe randame ir musų rašytojo Stepo Zobarsko apysakaitę "Dalgio muzika" (angliškai skamba "The music of the scythes"). Į Amerikos padangę ji pateko per "American Junior Red Cross News", Amerikos Raudonojo kryžiaus leidžiamą vaikams žurnalą kuriame "Dalgio muzika" buvo išspausdinta praėjusių metų gegužio mėn. Lietuviškoji apysakaitė iliustruota. (E.)

Daug baravykų

Po paskutinių dienų liučių pietinės Lietuvos miškuose pradėjo dygti daugiau grybų. Dabar tuose miškuose jau galima rasti ne tik voveruškų, bet gražių umėdžių ir net baravykų. Ypač daug baravykų randama Varėnos-Onučkio apielinkių miškuose. (E.)

Tiltas per Šešupę

Šiemet per Šešupės upę ties Gaure statomas Susisiekimo Ministerijos didelis gelžbetoninis tiltas, kurio statyba kainuos apie 150,000 lt. Tiltas bus 50 metrų ilgio ir turės didelės reikšmės susisiekimui su Taurage, Batakiais ir Eržvilkiu. (E.)

Ekskursija iš Londono

Liepos 18 d. į Lietuvą atvyko 33 asmenų Londono lietuvių ekskursija. Atvykusieji daugiausia darbininkai. Daugelis jų į Lietuvą yra atvykę pirmą kartą. Dalis jų Lietuvos iš viso nėra matę. Londono lietuvių ekskursija yra DULR svečiai. Ekskursijos dalyvių dauguma yra gerokai pagyvenę žmonės. Tačiau yra ir jaunimo. Šešetas mažamečių iš Kauno vyks į Gelgaudiškį vasaros atostogų praleisti. (E.)

Prekyba su užsieniu

Centralinio Statistikos Biuro duomenimis Lietuvos užsienio prekyba per pirmą pusmetį buvo aktyvi. Birželio mėn. išvežimas siekė 18,38 mil. lt., o įvežimas 18,40 mil. lt. Tuo budu prekybos balansas birželio mėn. buvo 0.02 lt. pasyvus. Palyginus su gegužio mėn., birželio mėn. išvežimas padidėjęs 2,5 mil. lt. Įvežimas, palyginus su praėjusiu mėn., padidėjo 1,2 mil. lt. Per š. m. pirmuosius šešis mėnesius bendra išvežimo vertė sudarė 107,2 mil. lt., o įvežimo 92,6 mil. lt. ir balanso aktyvas pasiekė 14,6 mil. lt. (E.)

Likerių fabrikas

Užėmus Klaipėdą, Lietuva neteko vienintėlio likerio ir panašių gėrimų fabriko. Grupė asmenų su ats. gen. Velykiu priešakyje sudarė pilną bendrovę, kuri dar šiemet steigia likerių fabriką. Fabrikas numato gaminti net benediktiną ir eksportuoti į užsienį. (E.)

Rado labai senų ąžuolų

Nemuno vagai aukščiau Kauno šiemet labai nusekus ties Kampiškių kaimu ir arčiau Birštono prie Alksniakiemio miško ukininkas upės krante rado žemėmis apneštų didžiulių ąžuolų. Rastieji medžiai visai pakeitę savo išvaizdą. Vienur jie tamsiai rudi, o kitur juodi, kaip anglis. Piuklas ir kirvis į juodą ąžuolą nelabai lenda. Jie kai kur atrodo lyg suakmenėję. Medžio tyrinėjimo specialistai teigia, kad tie ąžuolai vandenyje turėjo išbuti po keletą tukst. metų. Šiais radiniais susidomėjo keli musų skulptoriai. Mat, iš tokių medžių galima padaryti įvairių gražių meno dalykų. (E.)

Pelno aukos

Valstybės Draudimo įstaiga iš praėjusių metų pelno paskyrė: Ginklų Fondui 20,000 litų, Šaulių Sąjungai 5,000 lt., Lietuvos Aero Kliubui 3,000 litų ir žiemos pagelbai 3,000 lt. (E.)

Daug jaunųjų ukininkų ratelių

Dabartiniu metu Alytaus apskrity yra per 75 jaunųjų ukininkų rateliai, į kuriuos rajoniniai agronomai kreipia daug dėmesio. Jaunieji ukininkai lenktyniuja atskirose žemės ūkio šakose, atatinkančiose savo amžių. Mažesnieji vaikai augina įvairias daržoves ar jų sėklas, didesnieji — paukščius ir gyvulius. Vieni auginasi buliukus, kiti avinus, bekonus arba net ir arklį.

Alytaus apskr. pradedama jau veisti daug paukštynų. Agronomai stengiasi tarp ukininkų platinti ypač JUR tik tų vištų kiaušinius, kurios padeda per metus 180—220 kiaušinių. Didelis susidomėjimas yra ir sodininkyste. Jau ir dzukai pradeda suprasti vaisių reikšmę ir jų suvartojimas kasmet didėja. Per metus vidutiniškai Alytaus apskrityje pasodinama 5,000—6,000 medelių. Bitininkystėj ir gi pastebima pažanga. Yra tokių bitininkų, kurie jau laiko po 40 bičių šeimų.

Netoli Punios, Stanevos kaime, Mocevičiaus Antano durpyne, šaltinyje, rado kažkokio gyvulio kiaušą. Kiaušas didelis, pailgas, dantys nepaprastai dideli. Vienas dantys turi 8 cm. ilgumo ir diametre 2,5 cm., sverio 60 gr. Kiaušas ir dantys labai gerai išsilaikę. Prie kiaušo dar yra daug kaulų. Šis radinys perduodamas Dzukų muziejui. (E.)

Nuo audros nukentėjo daug ukininkų

Iki šio laiko nukentėjusiems nuo audrų ukininkams šelpti Ukmergės apskričio komisija yra gavusi 68 nukentėjusių ukininkų prašymus. Praėjusiais metais Ukmergės apskrity nuo audrų nukentėjo 125 ukininkai. (E.)

Degė celulozės fabrikas Klaipėdoje

Rugpjučio 1 d. apie pirmą valandą naktį staiga pradėjo degti nesenai smarkiai apdegusiojo Klaipėdos celulozės fabriko stogas virš katilinės. Ugnis greit išsiplėtė stogo medinėse dalyse ir siekė lubas. Gręsė pavojus, kad supleškėtų visas pastatas. Ugnis buvo laiku pastebėta ir atvykę ugniagesiai po dviejų valandų atkaklaus darbo gaisrą likvidavo. Nuostoliai dar neapskaičiuoti. Gaisro priežastys nežinomos ir apie jas, kaip ir aną kartą yra visokių spėliojimų.

Nac. soc. apygardos vadovybė paskelbė kovą klaipėdiečiams, kurie išstato krautuvių vitrinose Hitlerio portretą tarp dantų pastos ir moteriškių kojinių, arba padeda hakenkreuco vėliavą ant girtaujančių karčiamoje piliečių užimto stalo. Taip rašo "Memeler Dampfboot", kuris skundžiasi, kad klaipėdiečiai daugiau linkę daryti biznį iš partijos garbingų portretų ir ženklų, nei norį juos gerbti. (E.)

Kuopų Susirinkimai

LAWRENCE, MASS. — SLA 41 kuopos susirinkimas įvyks sekmadienyje, rugsėjo 2 dieną, 3 valandą po pietų, Kliubo namuose, 41 Berkeley St. Visi nariai prašomi skaitlingai susirinkti ir užsimokėti duokles, kad neliktumet suspenduoti. **A. Bagdonas, sekr.**

SEBASTOPOL, PA. — SLA 203 kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks rugsėjo 2 dieną, 7 val. vakare, A. Pečiulionio, Jr. svetainėj, 17 Spring Street. Visi nariai ir narės malonėkite pributi susirinkiman ir aptarti kuopos reikalus. **Ona Galinskienė, sekr.**

INKERMAN, PA. — SLA 79 kuopos susirinkimas įvyks sekmadienį, rugsėjo 17 d., 1 valandą po pietų, Kliubo Svetainėj. Malonėkite visi nariai pributi ir užsimokėti užvilktas mokestis. Ateidami atsiveskite savo draugus ir drauges prirašyti prie SLA 79 kuopos. **O. Žiurienė, sekr.**

BALTIMORE, MD. — SLA 64 kuopos sekantis susirinkimas įvyks rugsėjo 1 dieną, Lietuvių Svetainėje, 7:30 valandą vakare, ant Hollins ira Parkin gatvių. Malonėkite visi nariai pributi ir išgirsti raportą knygų peržiurėjimo. Taipgi atsiveskite savo draugus ir drauges prirašyti prie SLA 64 kuopos. **Ona Lukas, sekr.**

SLA KUOPŲ IR APSKRIČIŲ PARENGIMAI

EAST WHITE PLAINS, N. Y. — SLA 309 kuopa rengia didelį pikniką sekmadieny, rugsėjo 3 dieną, Shmaleng Farm, Conn. Prasidės 1 val. po pietų ir tęsis iki 3 val. ryto. Įžanga 25c. Piknikas bus gražiame miške, todel kviečiame visus vietos ir apielinkės lietuvius ir lietuvaites dalyvauti. Bus geri muzikantai net iš Brooklyno ir gros lietuviškus ir amerikoniškus šokius. Taipgi bus skanių užkandžių ir visokių gėrimų. Pusė pelno bus skiriama Klaipėdos pabėgėliams. — Visus kviečia Rengėjai.

—o—

PENDRĄ PARENGIMĄ ir didelį pikniką bendrai rengia SLA 124 kp. iš Hartford ir SLA 207 kp. iš Manchester rugpjučio 27 d., š. m., Lietuvių Sąryšio gražiame parke, Glastonbury, sustojimas 24-tas, East Hatford, Conn. Prasidės 12 val. dieną ir trauksis iki vėlai vakaro. Širdingai kviečiame visus lietuvius ir lietuves atvažiuoti į musų pikniką, o mes visus maloniai priimsime ir pavaišinsime. — Valdybos ir Rengėjai.

Keliaukite Vikingų Laivais

Į LIETUVĄ

Per Gothenburgą, Švediją

Laivų išplaukimai iš New Yorko

S. S. DROTTNINGHOLM, rugp. 29
M. S. GRIPSHOLM — — rugsėjo 8
M. S. KUNGSHOLM — rugsėjo 16

Tamstos kelionei niekas nepatarnaus geriau prisirengti, kaip Tamstos vietinis laivokorčių agentas, arba

SWEDISH AMERICAN LINE
4 West 51-st St., New York, N. Y.

Reumatizmas Sausgėlė

Nesikankykite savęs skausmais, Reumatizmu, Sausgėle, Kaulų Gėlimu, arba Mėšlungiu — raumenų sukimu, nes skaudėjimai ant patalo pagulido.

CAPSICO COMPOUND mostis lengvai prašalina viršminėtas ligas; mums šiandien daugybė žmonių siunčia padėkavones pasveikę. Kaina 50c., per paštą 55c. ar dvi už $1.05.

Knyga: "ŠALTINIS SVEIKATOS" augalais gydytis, kaina 50 centų.

Dukart tvirtesnė 75c.

Justin Kulis
3259 South Halsted Street,
CHICAGO, ILLINOIS.

MAISTO konservuoti HAMS ir PICNIC-HAMS, krapuose rauginti AGURKAI
Mažiausias užsakymas — 3 dėžės
LIETUVIŠKI (caramel) SALDAINIAI
(supakuota po 50 dvisvarių kartonų dėžėn)
LITHUANIAN-AMERICAN IMPORT & EXPORT CORPORATION
157 CHAMBERS STREET NEW YORK CITY
REctor 2-2786

Lietuvių Kalbos Gramatika
Pritaikyta Amerikos Lietuviams Mokytis Kalbą
SUTAISĖ DR. D. PILKA, Lietuvių Kalbos Mokytojas prie
MASSACHUSETTS DEPARTMENT OF EDUCATION
KAINA $1.00
DR. D. PILKA, 528 Columbus Ave., Boston, Mass.

MUSŲ PROFESIONALAI IR BIZNIERIAI

MUSŲ ADVOKATAI

Adv. F. J. Bagočius,
"Keleivio" Name,
255 W. Broadway,
So. Boston, Mass.
Valandos kasdien: 9 iki 7.

Adv. John B. Borden,
2201 W. Cermak Road,
Chicago, Ill. Kasdien 9 iki 5.
Vakarais 6 iki 8.
Telefonas: Canal 1175.

Adv. K. P. Gugis,
Chicago, Ill. Kamb.: 1431-1434.
Namuose: 3323 So. Halsted St.
Ofisas: 127 No. Dearborn St.,
Vakarais: 6 iki 8:30.

Adv. C. Voketaitis,
50 Court Street,
Brooklyn, N. Y.
Tel.: TRiangle 5-3622
Tel.: EVergreen 8-7179

MUSŲ GYDYTOJAI

Dr. G. J. Tarulis,
Osteopatas Gydytojas,
7912 So. Halsted Street,
Chicago, Ill.
Valandos: 10—5 ir 7—9

MUSŲ GRABORIAI

Tel. Stagg 2-0783 Notary Public
JOSEPH LeVANDA
(Levandauskas)
UNDERTAKER
337 Union Avenue, Brooklyn, N. Y.

MUSŲ BIZNIERIAI

A. J. KUPSTIS
SLA. NARYS
Tel. So. Boston 9423
Real Estate & Insurance
Specializuojam: Bizniais, Gyvenimo Namais ir Farmoms
Mandagus ir Greitas Pataravimas
322 W. Broadway, South Boston, Mass.

TURIZMO IR APDRAUDOS BIURAS
A. S. TREČIOKAS
314 Walnut Street,
Newark, N. J.
Telefonai: MArket 2-4867
arba BIgelow 2-1093
Laivakortės Lietuvon ir Lenkijon ir į visas šalis. Greitas ir saugus pinigų siuntimas į visas šalis. Generalinė apdrauda. — Namai, automobiliai. Nuosavybių pardavojimas ir administravimas. Importavimas iš Lietuvos. Notaras — tvirtina visokius dokumentus.

Benedict J. Schegaus
Real Estate & Insurance
Mortgage Loans
195 Grand St., Brooklyn, N. Y
Tel.: EVergreen 7-1241

John Naghten & Co.
Established 1863
Insurance
1903 Insurance Exchange
Chicago, Illinois